

Elina Kyllästinen

**VANHEMPIEN OSALLISUUS VAR-
HAISKASVATUKSESSA**
Kyselytutkimus vanhemmille

Opinnäytetyö
Sosiaaliala

2018

**Kaakkois-Suomen
ammattikorkeakoulu**

Tekijä/Tekijät	Tutkinto	Aika
Elina Kyllästinen	Sosionomi (AMK)	Toukokuu 2018
Opinnäytetyön nimi		52 sivua 9 liitesivua
Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa Kyselytutkimus vanhemmille		
Toimeksiantaja		
Anonyymi toimeksiantaja		
Ohjaaja		
Kati Vapalahti		
Tiivistelmä		
<p>Tässä opinnäytetyössä tutkittiin vanhempien osallisuutta ja osallistumista päiväkodissa. Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena, jossa oli sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen piirteitä.</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vanhempien kokemuksia osallisuudesta ja osallistumismahdollisuudesta päiväkodissa. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville, otaanko vanhempien mielestä heidän toiveitaan huomioon. Sen lisäksi haluttiin selvittää, kokevatko vanhemmat, että heille järjestetään riittävästi tilaisuuksia ja tilanteita osallistua. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset koskivat vanhempien kokemuksia osallistumisestaan varhaiskasvatuksessa. Sen lisäksi opinnäytetyössä haluttiin selvittää, minkälaiset toiminnot vanhemmat kokevat tärkeiksi osallistumisen kannalta ja järjestääkö päiväkotia riittävästi mahdollisuuksia osallisuuteen ja osallistumiseen.</p> <p>Opinnäytetyön tuloksissa selvisi, että vanhemmat kokivat osallistuvansa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Vanhempien kokemuksen mukaan heiltä kysyttiin toiveita varhaiskasvatuksesta, ja heitä kohdeltiin päiväkodissa kunnioittavasti. Päiväkodissa käytössä olevat toiminnot oli koettu pääosin toimiviksi. Päiväkotia tiedotti hyvin tarjolla olevasta toiminnasta ja tilaisuuksista, mutta joidenkin vanhempien mielestä niitä olisi voinut olla hieman enemmän. Arjen keskustelutilanteet ja tutustuminen lapsiryhmän muihin vanhempiin saivat kyselyssä aikaan eniten kommentointia ja keskustelua. Vanhempien mielestä arjessa keskusteluun ei ollut aina aikaa päiväkodin henkilökunnalla, eikä toisaalta heillä itsellään. Vanhempien mukaan tutustumista lapsiryhmän muihin vanhempiin ei ole ollut tai sitä on ollut hyvin vähän.</p> <p>Opinnäytetyön tulokset jaetaan tilaajapäiväkodin vanhemmille ja käydään läpi päiväkodin henkilökunnan kanssa. Työn tuloksia hyödynnetään päiväkodissa seuraavan toimintakauden suunnittelussa, ja vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä. Vanhempien mielipiteiden huomioiminen varhaiskasvatuksessa lisää heidän osallisuuttaan ja parantaa varhaiskasvatuksen laatua.</p>		
Asiasanat		
osallisuus, vanhempien osallisuus, vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö, varhaiskasvatus		

Author (authors)	Degree	Time
Elina Kyllästinen	Bachelor of Social Services	May 2018
Thesis title Parents' involvement in the early childhood education Questionnaire for parents.		52 pages 9 pages of appendices
Commissioned by Anonymous		
Supervisor Kati Vapalahti		
<p data-bbox="148 763 284 792">Abstract</p> <p data-bbox="148 835 1442 1048">This thesis examined parents' involvement and participation in a kindergarten consisting of seven child groups. The purpose of the thesis was to find out the parents' experiences of participation and potentiality of participation in the kindergarten. The goal of the thesis was to find out if the parents felt that their wishes were being considered. An additional objective was to find out whether the parents felt that they were given enough opportunities to participate.</p> <p data-bbox="148 1093 1442 1305">The thesis was carried out as a questionnaire survey with features of quantitative and qualitative research. The research questions sought to find answers to the parental participation in the design, implementation and evaluation of early childhood education. Furthermore, it was desirable to find out what kind of activities the parents felt important for their participation and provide the kindergarten with enough opportunities for the inclusion and participation of parents.</p> <p data-bbox="148 1350 1453 1637">The results showed that the parents felt involved in the planning, implementation and evaluation of their their child's early childhood education. Parents were being asked about the wishes for early childhood education and if they were treated with respect in the kindergarten. The activities in the kindergarten were mostly seen as beneficial. The kindergarten informed about the activities and opportunities available, but some of the parents thought that there could have been slightly more information. Questions about everyday conversations and getting to know the parents of other children in the same group gathered the most comments.</p> <p data-bbox="148 1641 1442 1749">The results of the thesis will be distributed to the parents and will be dealt with the kindergarten staff. The results of the work will be utilized in the kindergarten for planning the next period of operations and further co-operation with the parents.</p>		
<p data-bbox="148 1794 304 1823">Keywords</p> <p data-bbox="148 1865 1401 1933">parental involvement, collaboration with parents, education cooperation, early childhood education</p>		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	OSALLISUUS JA VANHEMPIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ	7
2.1	Osallisuus	7
2.2	Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa	9
2.3	Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö	10
2.4	Kasvatusyhteistyö.....	13
2.5	Aikaisemmat tutkimukset, joissa on kuultu vanhempia varhaiskasvatuksesta	15
3	OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS	19
4	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	19
4.1	Aineiston kerääminen	20
4.2	Kyselylomakkeen testaaminen	22
4.3	Lopullinen kysely	23
4.4	Kyselyn lähettäminen ja vastausprosentti.....	24
4.5	Aineiston analyysi.....	24
5	OPINNÄYTETYÖN TULOKSET	26
5.1	Taustatiedot.....	27
5.2	Yhteistyö vanhempien kanssa	28
5.3	Yhteistyön menetelmät	31
5.4	Osallistuminen varhaiskasvatuksessa	35
5.5	Tutustuminen toisiin vanhempiin.....	37
5.6	Palautteen antaminen.....	38
5.7	Vapaa sana	39
6	POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	40
6.1	Pohdinta tuloksista.....	40
6.2	Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys.....	44
6.3	Pohdinta prosessista	46
	LÄHTEET.....	48

LIITTEET

Liite1: Saatekirje vanhemmille

Liite2: Kyselytutkimus

1 JOHDANTO

Elokuussa 2017 voimaan tulleet uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet korostavat vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Lasten huoltajilla tulee olla mahdollisuus osallistua varhaiskasvatuksen toiminnan, ja kasvatusyhteistyön tavoitteiden suunnitteluun ja toteutukseen. Yhteistyö voi tukea myös huoltajien keskinäistä yhteistyötä ja vuorovaikutusta. Yhteinen toiminta huoltajien kesken erilaisissa tilaisuuksissa vahvistaa yhteisöllisyyttä ja tuo tukea kasvattajien työlle. (Opetushallitus 2016.)

Tutkin opinnäytetyössäni vanhempien kokemuksia osallisuudesta ja osallistumisesta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyö toteutettiin kyselytutkimuksena, jossa oli sekä määrällisiä että laadullisia kysymyksiä. Työskentelen itse lastentarhanopettajana, ja kiinnostus aiheeseen sekä tarve opinnäytetyölle syntyi työelämästä. Tein opinnäytetyön päiväkodissa Keski-Suomessa, jossa tällä hetkellä työskentelen. Uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet tulivat voimaan tämän, 2017-18, varhaiskasvatuksen toimintakauden alusta, joten aihe on ajankohtainen. Päiväkodissa olemme toimintakauden aikana panostaneet vanhempien osallisuuteen. Sen lisäksi olemme pohtineet vanhempien keskinäistä vertaistukea ja tarjonneet tapahtumia, jossa vanhempien on mahdollista verkostoitua myös keskenään. Tämän opinnäytetyön tulokset toivat tietoa vanhempien osallisuudesta varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön tuloksia vanhempien osallisuudesta hyödynnetään päiväkodissa seuraavan toimintakauden suunnittelussa.

Olemme tarjonneet vanhemmille keinoja osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Näitä keinoja ovat muun muassa olleet perheiden piha-ilta, varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen, palautteen kerääminen sekä päivittäinen kuulumisten vaihto lapsen tuonti- ja hakutilanteessa. Työssä meitä kiinnostaa se, ovatko vanhemmat kokeneet osallistuvansa varhaiskasvatuksen toimintaan näiden toimintojen kautta, sekä mitkä toiminnot vanhemmat ovat kokeneet onnistuneiksi ja mitä he kaipaisivat lisää.

Vanhempien kanssa käydään kasvokkain lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laadintakeskustelu, jossa heiltä kysytään toiveita, ajatuksia ja ideoita varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toimintaan ja arviointiin. Päiväkodin kokemus

kuitenkin on, että vanhemmat kertovat toiveistaan vain vähän keskusteluissa. Lisäksi kasvokkain annettu palaute on vähäistä. Anonyymin kyselytutkimuksen kautta toivottiin saavan enemmän palautetta ja kommentteja varhaiskasvatuksesta.

2 OSALLISUUS JA VANHEMPIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ

Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu osallisuuden ja vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön käsitteistä. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet puhuvat vanhempien ja huoltajien kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Sen lisäksi puhutaan myös kasvatusyhteistyöstä sekä kasvatuskumppanuudesta. Yhteistyötä kuvaavat eri käsitteet liittyvät toisiinsa. Lähteiden ikä vaikuttaa siihen, mitä käsitettä kulloinkin kirjallisuudessa käytetään.

2.1 Osallisuus

Osallisuus on hyvin laaja ja monitulkintainen käsite. Osallisuus on kuulumisen, tuntemisen ja tekemisen kokonaisuus. Luottamus, sitoutuminen ja kuulluksi tuleminen ovat osallisuuden keskeisiä asioita. Osallisuus on aina yksilöllinen tunne tai kokemus. Osallisuus on kuulumista yhteisöön ja yhteiskuntaan. Osallisuus yhteisöissä liittyy demokratiaan, ja keskeistä on, miten yksilöllä on mahdollista osallistua päätöksentekoon. Osallisuuden muotoja ovat tieto-osallisuus, toimintaosallisuus, suunnitteluosallisuus ja päätöksenteko-osallisuus. (Jämsén & Pyykkönen 2014, 9–10.)

Usein osallisuus ymmärretään tunteena, joka syntyy, kun ihminen on osallisenä jossakin yhteisössä. Erilaisissa yhteisöissä osallisuus näkyy jäsenten arvostuksena, tasavertaisuutena ja luottamuksena sekä mahdollisuutena vaikuttaa yhteisössä, johon ihminen kuuluu. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2017.) Syvimmällään osallisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmiset tulevat kuulluiksi. He vaikuttavat heitä koskeviin asioihin osallistumalla yhteisössä. Yhteisössä tehdyt suunnitelmat ja päätöksenteko sekä niiden toteuttaminen ovat osallistumista yhteisön toimintaan. (Turja 2016, 47–48.)

Osallisuudesta on tullut keskeinen tavoite sosiaali- ja terveyspalveluissa. Aktiivisen asiakkaan rooli korostuu nykyään palveluntuotannossa, ja se on tuonut esiin näkökulman osallisuusyhteiskunnasta. Palveluiden käyttäjien kokemuk-

set ja mielipiteet jäävät kuitenkin monesti huomioimatta käytännön toiminnassa. Asiakkaaseen kohdistuu myös usein ristiriitaisia odotuksia; asiakkaan odotetaan olevan aktiivinen toimija, mutta toisaalta hänen odotetaan sopeutuvan viranomaiskäytäntöihin. (Närhi ym. 2015, 228, 232.)

Osallisuus kuuluu arviointityöhön ja se on osa asiakasarviointia. Asiakasarviointia voidaan tehdä esimerkiksi asiakastyytyväisyyskyselyjen avulla. Arviointityössä osallisuus on sitä, että asiakkaiden mielipiteet huomioidaan arvioinnissa ja siinä kehittämistyössä, jota arvioidaan. Asiakkaan näkökulmaa ajatellen osallisuus arviointityössä on asiakkaan informaation antamista, konsultointia, osallistumista ja voimaantumista. Konsultointi osallisuudessa tarkoittaa esimerkiksi asiakkaiden näkemysten huomioimista palveluiden arvioinnissa. (Lääperi 2013, 89.)

Osallisuudesta keskusteltaessa puhutaan monesti osallisuudesta, osallistumisesta ja osallistamisesta. Käsitteillä on kuitenkin hivenen erilainen merkitys. Osallisuus kuvaa yksilön kuulumista yhteisöön tai mukanaoloon tärkeissä yhteisöllisissä prosesseissa. Osallisuus on omaehtoista sitoutumista. Osallisuus toteutuu yksilön ja yhteisön välisessä suhteessa. Osallisuus tarkoittaa yhteisön jäsenenä olemista ja toimimista, ja ne tuovat kokemuksen yhteisöön kuulumisesta. (Närhi ym. 2015, 233.) Tässä opinnäytetyössä osallisuus tarkoittaa osallisuutta palvelujärjestelmässä, asiakkaiden osallisuutta sekä osallisuutta yhteisössä.

Osallistuminen on osallisuutta yleisemmin käytössä oleva käsite. Se on osallisuutta konkreettisempi käsite, joka liittyy kansalaisten oikeuksiin ja velvollisuuksiin itseään ja lähipiiriään koskevissa päätöksenteoissa. Osallistumisessa olennaista on vapaaehtoisuus ja oma halu osallistua. Osallistuminen on ihmisten välistä vuorovaikutuksellista toimintaa. (Närhi ym. 2015, 233.) Osallisuuden, osallistumisen ja osallistamisen käsitteet ovat läsnä tässä opinnäytetyössä. Valitsin kuitenkin keskeiseksi käsitteeksi osallisuuden, koska tavoitteena on saada tietoa vanhempien kokemuksista ja siitä, pääsevätkö he vaikuttamaan oman lapsensa varhaiskasvatukseen.

Jokainen vanhempi joutuu omalta osaltaan osallistumaan lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, vaikka se on vapaaehtoista. Esimerkiksi lapsen

varhaiskasvatussuunnitelmakeskustelut käydään aina vanhempien kanssa, ja he osallistuvat siinä lähipiiriään koskevaan päätöksentekoon. Tämä voitaisiin tulkita myös osallistamiseksi. Osallistamisella tarkoitetaan, että passiivista toimijaa vaaditaan ja kehoitetaan osallistumaan eri toimintoihin. Osallistumisen tarve on syntynyt muualla kuin osallistujan mielessä. Osallistaminen voi johtaa myös osallisuuteen, mutta ei välttämättä. (Närhi ym. 2015, 233.) Osallistamisella tarkoitetaan, että esimerkiksi kasvattajat suuntaavat vanhempiin sellaisia toimenpiteitä, joilla heitä saatetaan osallisiksi. Vanhempien osallistamisesta puhuminen ei sovi kasvatuskumppanuuden ideaan vaan parempi on puhua esimerkiksi osallisuuden mahdollistamisesta. (Turja 2016, 47–48.)

2.2 Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa

Suomalaisen kulttuurin ja yhteiskuntapoliittisen näkemyksen mukaista toimintaa on kuulla vanhempia varhaiskasvatuksessa. Vanhempien kuuleminen lisää heidän osallisuuttaan ja parantaa vaikutusmahdollisuuksia, ja se parantaa varhaiskasvatuksen laatua. (Hujala 1999, 103.) Varhaiskasvatuspalveluiden laadun turvaamiseksi tarvitaan erilaisia näkökulmia. Asiakkaiden eli lasten ja vanhempien kokemuksia tarvitaan siitä, kuinka palvelu on toteutunut. Vanhempien osallisuuden vahvistaminen arjen käytänteiden kautta on tärkeää varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen laadun kehittäminen edellyttää tietoa ja kokemuksia palvelua käyttäviltä asiakkailta. Laadukasta varhaiskasvatusta on vanhempien mielipiteiden kuunteleminen ja huomioiminen. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.)

Lasten huoltajilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa oman lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Heille on säännöllisesti järjestettävä mahdollisuus osallistua suunnitteluun ja arviointiin varhaiskasvatuksessa. (Opetushallitus 2016.) Vanhemmilla on paljon tietoa lapsistaan, kuten mistä he pitävät tai eivät pidä, sekä lasten vahvuuksista ja peloista. Perheen ja ammattilaisten yhteistyötä tulee tiivistää, jotta vanhemmat voivat jakaa näitä tietoja lapsistaan. Ihanteellisessa tilanteessa perheiden tarpeet ja mielenkiinnon kohteet ymmärretään, ja niitä hyödynnetään käytäntöjen muodostamisessa. (Acar & Akamoglu 2014, 82.) Pedagogiset asiakirjat ovat tärkeä, mutta pieni osa vanhempien osallisuudesta (Jouppi & Ketomäki 2017, 2).

Varhaiskasvatuspalveluissa vanhempien osallisuuden vahvistamisessa tärkeää on osallisuuden vahvistaminen arjen käytänteiden kautta. Vanhempien osallisuudella varhaiskasvatuksessa voidaan ennaltaehkäistä myöhempiä ongelmia, tukea lasta koulunkäynnin alkaessa ja helpottaa lapsen integroitumista päivähoitoon, sekä myöhemmin kouluun. Vanhempien osallisuutta on erilaista. Vanhemmat voivat aktivoitua yhteistyöhön oma-aloitteisesti tai päivähoito voi tukea vanhempia ottamaan kantaa yhteistyössä kasvattajien kanssa lapsen asioihin ja lasta tukien. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.)

Dahlblomin ja Peltoperän (2016, 226) mukaan ympärivuorokautisessa päiväkodissa vanhemmat eivät juuri näytä kiinnostusta toimintaan osallistumiseen. Vanhemmat tulee ottaa keskusteluihin mukaan ja kuunnella ja keskustella, miten he haluavat osallistua vuorohoidon arkeen, ja kuinka he sen kokevat. Vuorohoidossa jatkuvalla vuoropuhelulla on keskeinen osa lapsen hyvinvoinnissa. (Dahlblom & Peltoperä 2016, 226.)

Vanhempien osallisuuden tärkeydestä puhutaan usein varhaiskasvatuksessa. Kasvattajat arvioivat, kuinka vanhemman osallisuus toteutuu. Kuunnellaanko heitä riittävästi, ja kuuluuko vanhempien ääni käytännön ratkaisuisissa? Arvostetaanko vanhempien tuntemusta omasta lapsesta? (Koivunen & Lehtinen 2015, 114–115.)

2.3 Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö

Yhteistyö vanhempien kanssa kuuluu kasvatushenkilöstön työhön. Vanhemmilla se taas kuuluu vanhempana olemiseen. Yhteistyön ideana on toimia yhdistävänä tekijänä lapsen eri kasvuympäristöjen välillä. Henkilöstöllä on velvollisuus olla aktiivinen ja aloitteellinen yhteistyössä vanhempien kanssa. Yhteistyön tavoite on huoltajien ja kasvattajien yhteinen sitoutuminen lapsen kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämiseen. Yhteistyön tavoite on turvata lapsen turvallinen ja terve kasvu, tasapainoinen kehitys ja oppimisen edellytykset. Keskeistä yhteistyössä ovat keskustelut lasten vanhempien kanssa lapsen päivähoitopäivästä. Kasvattajien välistä luottamusta tukevat luottamuksellinen ilmapiiri, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus. (Kosonen 2018, 12–13.)

Yhteistyö vanhempien ja kasvattajien välillä sisältää kaiken kasvattajien ja vanhempien välisen vuorovaikutuksen ja toiminnan. Kasvatusvastuun jakautuminen vanhempien ja päivähoidon kesken vaatii tiivistä ja toimivaa vuorovaikutusta ja yhteistyötä. Onnistuneen yhteistyön perusajatuksena on molempien osapuolten tieto toistensa rooleista, sekä keskinäinen luottamus. (Koivunen 2009, 151–152.) Kodin ja päiväkodin välinen yhteistyö on keskeinen laa- tutekijä varhaiskasvatuksessa. Lapsen kehityksen ja hyvinvoinnin kannalta yhteistyössä on tärkeää, että kommunikaatio on molemminpuolista, molemmat osapuolet kunnioittavat toisiaan, luottavat toisiinsa sekä jakavat samanlaisia arvoja ja odotuksia varhaiskasvatuksesta. Vastuu yhteistyön toteuttamisesta on aina varhaiskasvatuksen ammattilaisilla. (Peltoperä ym. 2016, 129.) Vanhempien kanssa käydyissä keskusteluissa työntekijän velvollisuus on luoda keskusteluun luonteva ja rento ilmapiiri (Dahlblom 2016, 118).

Ahonen (2017, 243) toteaa kirjassaan, että vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä on painottunut lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laa- timinen yhdessä vanhempien kanssa. Se voi olla myös lähes ainoa yhteistyön toteuttamisen kanava. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet nostaa esiin huoltajille annettavan tiedon merkityksen koskien varhaiskasvatussuunnitel- massa olevia sisältöjä ja ominaispiirteitä. Huoltajien kanssa tulee neuvotella, mikä varhaiskasvatuksen toimintamuoto vastaa lapsen tarpeita ja etua. Lapsi- kohtaisia suunnitelmia tehdessä korostuu arvostus vanhempien asiantunte- musta kohtaan.

Vanhempi tai huoltaja on lapsen ensisijainen kasvattaja ja tuntija. Vanhem- malla tulee olla mahdollisuus osallistua oman lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Vanhemman ääni ei saa jäädä var- haiskasvatusympäristössä ammattilaisten äänien jalkoihin. Jos vanhemman ääni jää kuulematta, se jättää väistämättä silloin myös osan lapsen äänestä kuulematta. (Ahonen 2017, 243.) Keskusteluissa vuoropuhelulla on tärkeä rooli, ja asioiden kirjaaminen ei saa tapahtua vuoropuhelun kustannuksella. Vanhempi hyväksyy varhaiskasvatussuunnitelman allekirjoituksellaan. (Dahl- blom 2016, 115–116, 118.)

Vuorohoitoa tarjoavassa päiväkodissa korostuu vanhemmille suuntautuvan tiedottamisen merkitys. Tiedottamiseen voi liittyä myös haasteita, koska van-

hemmat ovat vuorotöissä, ja työaika voi kohdistua iltoihin tai viikonloppuihin. Nämä asiat tulee huomioida tiedottamisessa. (Dahlblom 2016, 113.) Perheiden yksilölliset hoito- ja työrytmit näkyvät vuorohoidon arjessa ja tuovat perheiden kanssa tehtävään yhteistyöhön oman lisänsä. Perheiden tilanteet ovat muuttuvia, mutta niistä on pysyttävä ajan tasalla ja järjestettävä riittävästi kohtaamisia lasten vanhempien kanssa. Vanhempien ja henkilökunnan kohtaamiset tapahtuvat toisinaan eri vuorokauden aikoina. Sen lisäksi, kun sekä vanhemmat että työntekijät työskentelevät vuorossa, voi heidän yhteisillä kohtaamisillaan olla välillä pitkäkin aikaväli. Toisaalta vuorohoidossa on välillä rauhallista, jos lapsia on vähän, ja silloin vanhemmat ja lapset voi oppia tuntemaan paremmin kuin hektisessä arjessa. Vanhempien kanssa käytäville arjen keskusteluille voi olla enemmän aikaa vuorohoidon epätavallisimpina aikoina. (Peltoperä ym. 2016, 129.)

Perheiden ja päiväkodin henkilöstön välisessä yhteistyössä tulee huomioida yhteistyön sisältö, intensiteetti ja strategia. Yhteistyön sisältöä ovat vapaamuotoiset ja kasvatukselliset yhteistyön tavat. Vapaamuotoisessa yhteistyössä tarkoituksena on tehdä perheet ja kasvattajat toisilleen tutuiksi. Tällaisia yhteistyökäytäntöjä ovat esimerkiksi vanhempainillat, juhlat, retket ja yhteiset tapahtumat. Kasvatuksellisen yhteistyön tavoite on lapsen kasvun ja oppimisen tukeminen. Yhteistyökäytäntö tästä on esimerkiksi varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen. Yhteistyön intensiteetti kuvaa, onko yhteistyössä pitkällä tähtäimellä tapahtuvaa tavoitteellista suunnitelmaa ja toimintaa vai onko yhteistyö vain satunnaista kohtaamista. (Kosonen 2018, 15.)

Vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön toteutumista ja onnistumista tulee arvioida. Yhteistyön luominen ja tarjoaminen ovat kasvattajan ammatillinen tehtävä. Kasvattajan tulee kiinnittää erityistä huomiota vanhempien kanssa tehtävän yhteistyön laatuun. Laadun arvioinnissa tärkeitä ovat yhteisten tavoitteiden löytäminen ja niiden toteuttaminen. Yhteistyön arvioinnissa tulee muistaa, että vanhemmat ovat erilaisia ja yhteistyötarpeet voivat olla erilaisia perheiden kesken. Perheen sitä toivoessa kasvattajan tulee olla valmis lisäämään yhteistyötä. Jos vanhemmilta ei tule spontaanisti palautetta, sitä voi pyytää kirjallisena. Kysymykset kannattaa esittää avoimina, jotta vanhemman oma kokemus tulee mahdollisimman hyvin esille. (Koivunen & Lehtinen 2015, 114–115.)

2.4 Kasvatusyhteistyö

Kasvatusyhteistyö kuvaa kasvattajien ja vanhempien yhteistyötä lapsen parhaaksi (Laaksonen 2018, 11). Kasvatusyhteistyö toteutuu suunnitelluissa tapaamisissa ja keskusteluissa hoidon aloituksen, varhaiskasvatussuunnitelman laadinnan ja arjen tuonti- ja hakutilanteiden yhteydessä (Peltoperä ym. 2016, 129). Tuomitsematon suhtautuminen lapsen vanhempiin on tärkeä lähtökohta kasvatusyhteistyölle. Onnistuneessa yhteistyössä sekä vanhemmat että päiväkotihenkilöstö tuovat näkemyksiään ja tietämystään lapsesta yhteiseen keskusteluun. Lapsen kehityksellisestä historiasta ja käyttäytymisestä päiväkodin ulkopuolella voivat antaa tietoa vain vanhemmat. Nämä näkemykset tuovat paljon oleellista tietoa, jota voidaan hyödyntää päiväkodissa lapsen yksilöllisten tarpeiden huomioidessa. Vanhemmille tulee osoittaa selvästi, että heidän näkemyksensä ja mielipiteensä ovat tärkeitä, ja oleellinen osa hyvää kasvatusyhteistyötä. (Ahonen 2017, 245.)

Kasvattajan ammatillinen asiantuntemus ja vanhemman oman lapsen tuntemus muodostavat dialogin, josta kasvatusyhteistyössä on kyse. Molemmat osapuolet työskentelevät yhdessä sovitun tavoitteen saavuttamiseksi. Toimivan yhteistyön edellytys on pyrkimys vanhempien ja ammattikasvattajien tasavertaisuuteen. Lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen yhdessä vanhempien kanssa on tutkimuksissa noussut yhteistyön merkittävimmäksi tekijäksi. (Ahonen 2017, 243.)

Yhteiset keskustelutuokiot päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien välillä kuuluvat useimpien päiväkotien työtappoihin. Sen lisäksi vanhempien välisten, epävirallisten, sosiaalisten verkostojen synnyssä päiväkodilla voi olla merkittävä rooli. (Lyyra 2004, 106, 110.) Kasvatusyhteistyötä toteutetaan suunnitelluissa kohtaamisissa vanhempien kanssa: hoidon aloitusvaiheessa suunnitellussa tapaamisessa, vuosittaisissa varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa sekä arjen kohtaamisissa lasta tuotaessa ja hakiessa. Lapsen yksilöllistä hoitoa, kasvatusta ja opetusta suunnitellessa kirjalliset lomakkeet ovat tärkeä dokumentti ja työkalu. Kirjallisia lomakkeita käytetään hoitoa aloittaessa, sekä yksilöllisissä varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa. (Peltoperä ym. 2016, 129–130.)

Toistuva negatiivinen palaute lapsen käytöksestä heikentää vanhempien kanssa tehtävää yhteistyötä. Kasvattajan tulee pohtia, kuinka palaute hyödyntää vanhempien kasvatustyön tukemista. Jos negatiivista palautetta on pakko antaa, tulee samassa yhteydessä mainita myös positiivisia asioita päivästä. Lapsen positiivisten piirteiden ja ominaisuuksien huomaaminen on vanhemmille tärkeää. Pelkkä lasten suoritusten kehuminen ei riitä vaan positiivista palautetta tulee antaa lapsesta yksilönä. (Ahonen 2017, 247.)

Vanhempien ja henkilöstön välistä yhteistyötä on nimetty myös kasvatuskumppanuudeksi. Kumppanuusperusteisessa kasvatusyhteistyössä korostuvat vuorovaikutteisuus, tasavertaisuus, lapsen etu ja perheiden osallisuus palveluissa. Vanhemmat odottavat päivähoiton henkilöstöltä kasvatuksellista kumppanuutta ja osallisuutta. (Kekkonen 2009, 162.) Kasvatuskumppanuus ajattelu velvoittaa varhaiskasvatushenkilöstöä ottamaan huomioon vanhemmat varhaiskasvatuksen suunnittelussa (Kronqvist & Jokimies 2008, 15). Kumppanuusajattelu korostaa kasvattajien ja vanhempien tasavertaisuutta, molemminpuolista kunnioitusta, vanhempien osallisuutta ja kuulluksi tulemistä. Kasvatuskumppanuus edellyttää vuorovaikutusta, jonka tulee olla vastavuoroista, jatkuvaa ja sitoutunutta. Sekä vanhemmilla, että kasvattajilla on oleellista tietoa lapsesta ja heillä on molemmilla yhteisiä tavoitteita lapsen varhaiskasvatukselle. (Laaksonen 2017, 9.)

Vuorovaikutussuhde päiväkodin ja vanhempien välillä on merkityksellinen lapsen kehityksen kannalta. Erilaisia kasvatusympäristöjä, kotia ja päiväkotia, yhdistävänä linkkinä toimii ympäristöjen keskinäinen vuorovaikutus. Vuorovaikutus näiden välillä auttaa eheän kasvatusympäristön muodostumisessa lapselle. Vanhempien ja päiväkodin välisen kumppanuuden perusehdoksi on asetettu toisen kumppanusosapuolen kunnioittaminen. Se sisältää erilaisten käsitysten ja elämäntapojen kunnioittamisen. (Karila 2006, 91, 95.) Vanhempien laaja osallistuminen ja osallisuus painottuvat kumppanuusajattelussa. Kasvatuskumppanuus muodostaa vuorovaikutussuhteen, joka perustuu kuulemiseen, kunnioittamiseen, luottamukseen ja dialogisuuteen. (Lämsä 2013, 51.) Kasvatuskumppanuus saa erityistehtävän silloin kun vanhemmat eivät syystä tai toisesta jaksa tukea lasta. Tällöin muiden kehitysyhteisöjen vastuunottoa kasvatuskumppanuudesta testataan. Kasvatuskumppanuuden toi-

mimattomuudesta seuraa, että lapsi voi jäädä useiden kehitysyhteisöjen väliin, ilman että mikään niistä tukee lasta aidosti. (Rimpelä 2013, 32.) Kasvatuskumppanuus korostaa vanhempien näkemyksiä ja tietämystä omasta lapsesta. Näillä tiedoilla vanhempi saa mahdollisuuden osallistua ja vaikuttaa lapsen päivähoidon. Kasvatuskumppanuussuhde toimii mahdollistajana vanhempien osallisuudelle, ja osallisuus on osa kasvatuskumppanuutta. (Venninen ym. 2011, 10.)

Kun kasvatuskumppanuussuhteesta puhutaan, mainitaan usein vanhempien fyysinen osallistuminen erilaisiin toimintoihin, kuten vanhempainyhdistykseen, keskusteluihin, yhteisiin tilaisuuksiin jne. Päivittäin tapahtuvat tuonti- ja hakutilanteet ja niissä käydyt keskustelut ovat kuitenkin myös tärkeitä ja niissä luodaan todellista yhteistyötä. (McGrath, 2007, 1404.) Ammattilaisten ja vanhempien väliset varhaiskasvatuskeskustelut toteuttavat merkityksellään kasvatuskumppanuusajattelua. Keskusteluissa ei kuitenkaan välttämättä automaattisesti toteudu kumppanuusajattelu. Olennaista on silti se, kuinka lähelle kasvatuskumppanuuden ideaali keskusteluissa päästään. Varhaiskasvatuskeskusteluiden keskeinen ajatus ja tehtävä ovat kuitenkin kasvatuskumppanuuden vahvistaminen vanhempia kuuntelemalla. (Nummenmaa & Karila 2011, 62–63.)

Kasvatuskumppanuus korvaantui uusissa varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa käsitteellä kasvatusyhteistyö. (Opetushallitus 2016.) Muutoksen taustalla voivat olla muuttuneet ajatukset kumppanuudesta ja yhteistyöstä. Kasvatuskumppanuuden ajatellaan perustavan vapaaehtoisuuteen, ja sen ajatellaan olevan melko intiimi termi suhteesta, joka on pohjimmiltaan asiakkaan ja julkisen palvelun keskinäinen suhde. Kasvatusyhteistyö on enemmän toiminnallinen käsite, siinä keskeistä on yhteinen tavoite ja tekeminen. Vaikka suhteesta puhutaan eri termein, sisältö on kuitenkin pysynyt pääosin samana. (Laaksonen 2018, 9–10.)

2.5 Aikaisemmat tutkimukset, joissa on kuultu vanhempia varhaiskasvatuksesta

Stakes toteutti ensimmäisen nettikyselyn päivähoidon vanhemmille vuonna 2007. Vaikuta vanhempi -nettikyselyyn varhaiskasvatuksesta vastasi n. 3,5

tuhatta vanhempaa. Kyselyn tavoitteena oli nostaa esiin vanhempien näkökulmia varhaiskasvatuksen laadusta, sisällöstä, toimintaympäristöstä, sähköisestä asioinnista ja kasvatusyhteistyöstä. Vanhemmat ilmaisivat kyselyssä tyytymättömyyttä kasvatuskeskustelun niukkuuteen, kasvatusyhteistyön yksisuuntaiseen vuoropuheluun ja yhteistyökäytäntöjen satunnaisuuteen. Yhteistyörakenteet olivat vanhempien mielestä toimimattomia. Vanhemmat odottivat enemmän kuuntelua, rehellisyyttä, sitoutuneisuutta ja kiireettömyyttä. Lapsikohtaista kasvatuskeskustelua toivottiin päivittäisiin keskustelutilanteisiin sekä erikseen järjestettäviin keskusteluihin. (Kekkonen 2009, 164.)

Kronqvist & Jokimies (2008, 5) keräsivät julkaisussaan yhteen Vaikuta vanhempi -selvityksen tuloksia, jossa vanhemmat toimivat varhaiskasvatuksen laadunarvioijina. Tuloksissa nousi esiin, että vanhemmat ovat pääsääntöisesti tyytyväisiä kunnan tarjoamiin varhaiskasvatuspalveluihin. Tulosten mukaan vanhemmat luottivat varhaiskasvatuksen henkilöstön ammattitaitoon, mutta henkilöstön määrä koettiin riittämättömäksi. Vanhemmat olivat myös tyytyväisiä päiväkodin pedagogiikkaan. Lähes kaikki vastaajat pitivät yhteistyötä päiväkodin ja kodin välillä erittäin tärkeänä. Vanhemmat kokivat varhaiskasvatussuunnitelmien tekemisen merkitykselliseksi. Kokonaisuudessa tämän tutkimuksen johtopäätöksenä nähtiin, että varhaiskasvatuspalveluja tulee kehittää edelleen avoimempaa, monimuotoisempaan ja joustavampaan suuntaan. Päiväkodin henkilöstön koulutustason tulee pysyä korkeana ja varhaiskasvatussuunnitelmia tulee kehittää lapsi- ja perhelähtöiseksi säännöllisiä keskusteluja pitämällä.

Kekkonen (2012) on kuvannut väitöskirjassaan tutkimusta, jossa hän on tutkinut kasvatuskumppanuutta ja siihen liittyviä toimijuuksia, vuorovaikutustapoja ja suhteita. Tutkimuksessa tutkittiin sitä, miten varhaiskasvatushenkilöstö kuvaa kasvattajien, vanhempien ja lasten tapaamisia, kohtaamisia ja yhteistyötilanteita päiväkodissa. Tutkimuksen tuloksissa kasvatuskumppanuus tulkitaan osaksi yhteiskunnallista kehitystä. Toimivaa kumppanuussuhdetta edellyttää kasvattajien tietoisuutta lasten, vanhempien ja perheiden tasavertaisuuden vaalimisesta ja kumppanuussuhteen prosessin omaisesta rakentumisesta. Kasvatuskumppanuuden kehittämisen näkökulmasta tutkimus pohtii millä tavoin varhaiskasvatus tulkitsee perheiden erilaiset lapsen kasvatukseen, hoitoon ja oppimiseen liittyvät arvot.

Kosonen (2018, 22) on pro gradussaan tutkinut kasvatushenkilökunnan ja vanhempien välistä yhteistyötä vuorohoidon näkökulmasta. Tutkimuksessa työntekijät ovat kuvailleet yhteistyökäytäntöjään ja yhteistyösuhdettaan vanhempien kanssa. Tutkimuksessa työntekijät myös arvioivat yhteistyötoimivuu- tta vuorohoidossa. Tutkimuksessa analyysin pohjalta Kosonen (2018, 32) muodosti 4 erilaista yhteistyönpuhetapaa, jotka kuvaavat yhteistyötä. Näitä puhetapoja ovat: tutustumispuhe, vastuupuhe, rinnakkain kulkemispuhe ja ongelmapuhe. Työntekijät kuvasivat tutkimuksessa yhteistyötä erilaisten yhteistyökäytänteiden kautta. Tutkimuksessa nousi esiin, että työntekijät luottavat vanhempiin kasvattajina ja vanhemmat luottavat työntekijöihin. Työntekijöiden mukaan työntekijät ja vanhemmat kunnioittavat toisiaan vuorovaikutus- suhteessa keskenään. Työntekijöiden mukaan myös vanhemmat kuuntelevat heidän näkemyksiään vuorohoidon arjen vuorovaikutustilanteissa.

Tutkimuksen pohdintaosuudessa Kosonen (2018, 58) nostaa esiin, että vuorovaikutussuhteella nähdään olevan keskeinen merkitys yhteistyön muodostumisessa. Päivähoidon aloituskäytännöt nostettiin esille tärkeänä osana yhteistyön aloittamisessa. Yhteistyö rupeaa rakentumaan aloituskäytänteiden kautta. Tutustuminen perheeseen auttaa työntekijää löytämään oman asemansa yhteistyösuhteessa. Päivittäiset kohtaamiset ja suora kontakti vanhempaan ovat yhteistyön ja tiedottamisen kannalta oleellisia tilanteita. Yhteistyö rakentuu enemmän päivittäisissä keskusteluissa, kuin yhteisissä varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa.

Kansainvälisesti vanhempien osallisuutta on tutkittu näkökulmasta, jossa perheessä lapsella on ollut kehitykseen, oppimiseen tai käyttäytymiseen liittyvä erityistarve (Jouppi & Ketomäki 2017, 5). Erityisen tuen tarve ikään kuin vaatii vanhempia ja ammattilaisia tekemään yhteistyötä suunnitellessaan lapsen palveluita hänen tarpeitaan vastaaviksi. Näissä tapauksissa perhekeskeiset palvelut ovat tärkeitä ja kunnioittavia ja pyrkivät tuomaan tunteen, että perhe on pääosassa päätöksenteossa heidän lastensa asioissa. (Byington & Whitby 2011, 44–45.)

Langhed (2016) on opinnäytetyössään tutkinut sekä vanhempien että päiväkodin henkilöstön kokemuksia vanhempien osallisuudesta. Hän nostaa opin-

näytetyössään esiin, että jokainen päiväkotitoiteuttaa vanhempien osallisuutta ja heidän kanssaan tehtävää yhteistyötä omalla tavallaan. Hän toteaa myös, että vanhempien osallisuutta on tutkittu, osana kasvatuskumppanuutta, ei niinkään omana aiheena. Uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet eivät puhu enää kasvatuskumppanuudesta vaan vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Langhed (2016, 23.) opinnäytetyön tuloksissa tuli esiin, että osallisuuden koettiin olevan yhteistyötä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa. Yhteistyö on keskustelua ja tiedonsiirtoa vanhempien ja varhaiskasvatuksen välillä. Tutkimuksessa vanhemmat kokivat oman henkilökohtaisen osallisuuden määrittämisen hankalaksi. Sekä henkilökunnan ja vanhempien tutkimusaineistoissa osallisuus nähtiin päivittäisenä kuulumisten vaihtona, vanhempainiltoihin osallistumisena/järjestämisenä sekä varhaiskasvatuskeskusteluina. Vanhemmat kokivat varhaiskasvatus- ja esiopetuskeskustelut tärkeiksi ja hyviksi keinoiksi oman osallisuuden näkökulmasta. Vanhempainiltojen suhteen vanhempien vastaukset jakautuivat radikaalisti. Osa piti vanhempainiltoja hyvin tärkeinä, toisaalta ne koettiin myös huonoiksi ja sisällöltään turhiksi. (Langhed 2016, 24, 26.)

Tikka (2017, 28) on etsinyt opinnäytetyössään keinoja vanhempien osallisuuden vahvistamiseksi. Tuloksissa hän toteaa, että vanhemmat pitivät varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja hyvinä. Ja melkein jokainen tutkimukseen osallistunut vastaaja oli osallistunut, joko varhaiskasvatussuunnitelman tekoon tai vanhempainiltaan. Varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluja kuitenkin myös kritisoitiin liian vähäisen ajan, huonon valmistautumisen tai pintapuolisuuden takia.

Karhila (2016, 43) kartoitti opinnäytetyössään lasten ja vanhempien osallisuuden kokemuksia päiväkodin kontekstissa. Työn tarkoituksena oli antaa tietoa päiväkodin henkilöstölle, ja toisaalta saada heiltä myös tietoa vanhempien ja lasten osallisuudesta. Vanhemmat kokivat osallisuuden tärkeäksi ja vanhempien mielestä osallisuus päiväkotiarjessa toteutuu päiväkodin tuonti- ja hakutilanteiden keskusteluissa sekä varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa. Tutkimuksessa kaikki vanhemmat olivat tyytyväisiä mahdollisuuksiinsa vaikuttaa ja saada äänensä kuuluville. Vastauksissa todettiin myös, ettei vaikuttami-

selle ole tarvetta. Toisaalta koettiin, että oman lapsen asioihin voi vaikuttaa, mutta ei yleisellä tasolla varhaiskasvatuksen suunnitteluun.

3 OPINNÄYTETYÖN TAVOITE JA TARKOITUS

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää vanhempien kokemuksia osallisuudesta ja osallistumismahdollisuudestaan päiväkodissa.

Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville, otetaanko vanhempien mielestä heidän toiveitaan huomioon. Sen lisäksi haluttiin selvittää, kokevatko vanhemmat, että heille järjestetään riittävästi tilaisuuksia ja tilanteita osallistua.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Kokevatko vanhemmat osallistuvansa lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin?
2. Minkälaiset toiminnot vanhemmat kokevat tärkeäksi osallistumisessa?
3. Järjestääkö päiväkotitoiminta riittävästi mahdollisuuksia osallisuuteen ja osallistumiseen?
4. Millaisin toiminnoin vanhempien mielestä osallistumista varhaiskasvatukseen voidaan lisätä?

Saatuja tuloksia hyödynnetään seuraavan toimintakauden suunnittelussa päiväkodissa, jossa opinnäytetyö toteutettiin. Opinnäytetyössä halutaan selvittää, minkälaista toimintaa vanhemmat toivovat, ja onko vanhemmilla ideoita osallisuudesta ja osallistumisesta. Tutkimuksen tulokset jaetaan päiväkodin henkilökunnalle. Sen lisäksi tulokset ja valmis opinnäytetyö jaetaan vanhemmille, jotta he saavat tietoa siitä, mihin heidän vastauksiaan on käytetty ja minkälaisia tulokset ovat.

4 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Opinnäytetyö on kyselytutkimus, jossa on sekä määrällisen että laadullisen tutkimuksen piirteitä. Heikkilän mukaan (2004, 16, 19) kvantitatiivista tutkimusta voidaan kutsua myös tilastolliseksi tutkimukseksi. Määrällinen tutkimus edellyttää riittävän suurta ja edustavaa otosta. Yleensä aineiston keruussa on standardoidut kysymyslomakkeet ja valmiit vastausvaihtoehdot. Tällöin saadaan kartoitettua olemassa oleva tilanne, mutta ei pystytä riittävästi selvittämään asioiden syytä. Suunnitelmallista kyselytutkimusta nimitetään survey –

tutkimukseksi. Se on tehokas ja taloudellinen tapa kerätä tietoa, kun tutkittavia on paljon. (Heikkilä 2004, 16, 19.) Opinnäytetyössä määrällisen tutkimuksen piirteitä on suunnitelmallisesti tehty standardoitu kyselylomake, ja siinä ovat valmiit vastausvaihtoehdot. Opinnäytetyössäni on piirteitä myös laadullisesta tutkimuksesta, koska jokaista kysymystä on mahdollista perustella myös sanallisesti ns. avoimilla kysymyksillä. Avoimet kysymykset antavat vastaajalle mahdollisuuden perustella omaa mielipidettä ja sanoa mitä hänellä on mielessään (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2008, 196).

4.1 Aineiston kerääminen

Keräsin opinnäytetyön aineiston päiväkodin vanhemmilta nettikyselynä. Webropol on hyvä työväline kyselyn tekemiseen. Päiväkodissa on 7 lapsiryhmää ja asiakasperheitä näissä lapsiryhmissä on yhteensä n. 110. Tämä on iso määrä yhdessä päiväkodissa. Erikoispiirteeseen toi se, että päiväkotitarjoaja myös vuorohoitoa. Päiväkodin seitsemästä lapsiryhmästä kolmessa on vuorohoitoa tarvitsevia lapsia, ja yhdessä on sekä vuorohoitoa, päivähoitoa että muutama pelkkää esiopetusta tarvitseva lapsi. Kyselyssä vanhempi vastasi ensin siihen, onko lapsi päivähoitossa vai vuorohoidossa.

Nettikysely on nopea tapa kerätä tietoa. Vastaukset tallentuvat tietokantaan, joka mahdollistaa aineiston käsittelyn heti aineiston keruun päättymisen jälkeen. Internetosoite saatetaan kohderyhmän tietoon saateviestin kera. (Heikkilä 2004, 69–70.) Vanhemmille linkki internetkyselyyn välitettiin päivähoitoaikajärjestelmä Vesselin kautta. Vanhemmat ilmoittavat lapsen hoitoajat Vesselin kautta, joten jokaisesta perheestä on pääsy Vesseliin. Lapsiryhmien ilmoitustauluille laitettiin myös kyselyn mukana menevä saatekirje (Liite 1) tulostettuna versiona.

Kyselylomakkeen käytöllä on useita tavoitteita. Niistä tärkein on tutkijan tiedontarpeen muuttaminen kysymyksiksi, joihin vastaaja on kykenevä ja halukas vastaamaan. Valmiit vastausvaihtoehdot lomakkeessa luovat vastauksista yhdenmukaisia, mikä nopeuttaa tulosten käsittelyä. Lomakkeen tarkoitus on myös minimoida vastaajan ponnistelut. Tähän pyritään tavallisesti antamalla ainakin osaan kysymyksistä valmiit vastausvaihtoehdot. (Holopainen & Pulk-

kinen 2008, 42.) Itse pidin kyselylomakkeessa tärkeänä sitä, että se oli vanhemmille helppo ja nopea täyttää.

Likertin asteikko on mielipidetutkimuksissa käytetty menetelmäasteikko. Siinä on tavallisesti 4–5 portainen järjestysasteikko, jossa toisena ääripäänä on yleensä vaihtoehto täysin samaa mieltä ja toisena ääripäänä vaihtoehto täysin eri mieltä. Vastaja valitsee asteikolta parhaiten omaa käsitystään vastaavan vaihtoehdon. Likertin asteikkoa käyttäessä tulee miettiä, montako arvoa asteikolle asettaa, miten asteikon eri arvot ilmaistaan sanallisesti, aloitetaanko asteikko samaa mieltä vai eri mieltä vaihtoehdolla, ja kuinka asteikon keskikohta muotoillaan. Onko keskikohta en osaa sanoa, ei samaa eikä eri mieltä, vai onko keskikohta kokonaan pois ja viimeisenä kohtana käytetään esimerkiksi vaihtoehtoa en osaa sanoa. (Heikkilä 2004, 53.)

Likertin asteikko selvittää hyvin mielipiteitä kyselyyn vastaajilta, joten uskoin saavani sitä kautta selville myös vanhempien mielipiteitä osallisuudesta. Opinnäytetyössä oli kysymyksiin 5- portainen asteikko, josta vanhempi sai valita sopivan vastausvaihtoehdon. Antamaansa vastausta sai perustella sanallisesti vastausvaihtoehdon perään, jolloin saatiin esiin myös vanhempien mielipiteitä asiasta. Kysymykset oli esitetty siten, että ensimmäisen vastausvaihtoehto oli täysin samaa mieltä ja toinen vastausvaihtoehto jokseenkin samaa mieltä. Kohdat kolme ja neljä olivat vastausvaihtoehdot jokseenkin eri mieltä ja täysin eri mieltä. Viimeisenä eli viidentenä vastausvaihtoehtona oli vaihtoehto en osaa sanoa.

Tutkimusaineistot käsitellään useasti tietokoneen avulla. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa aineiston keruu, käsittely ja analysointi ovat kaikki erillisiä vaiheita. Internetkyselyssä vastaukset saadaan tilasto-ohjelmaan suoraan tai tallentamalla tieto toisessa muodossa. Erillinen tulosten syöttö tietokoneelle jää toisinaan pois ja tulokset saatetaan saada hyvinkin nopeasti. (Heikkilä 2004, 121, 123.) Webropol kirjasi vastaukset muistiin raportointiosuuteen. Raportointiosuus muodosti koosteen, jossa ilmenivät vastausten prosenttiosuudet ja frekvenssit. Vanhemmilla oli mahdollisuus antaa vastaukseen myös sanallinen perustelu. Webropolin raportointiosuus koosti sanalliset vastaukset yhteen kunkin kysymyksen perään.

4.2 Kyselylomakkeen testaaminen

Pidin opinnäytetyön suunnitelmaseminaarin Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulussa Mikkelin kampuksella tiistaina 6. maaliskuuta 2018. Suunnitelman esittelyyn kuului, että paikalla oleva yleisö täytti kyselylomakkeen koe-mielessä. Olin tulostanut lomakkeita valmiiksi ja paikalla oleva kolmen hen-gen, yleisö täytti ja palautti kyselyn. Yleisön joukossa oli tietoutta varhaiskasvatuksesta sekä Webropol -kyselyn tekemisestä, joten sain seminaarissa vielä erittäin tärkeitä ja konkreettisia vinkkejä ja neuvoja kyselylomakkeen muok-kaukseen ja Webropolin käyttöön.

Suunnitelmaseminaarin jälkeen muokkasinkin muutaman kysymyksen sanamuotoa ja vaihdoin kysymysten järjestystä Webropolissa. Sen lisäksi muokkasinkin vastausvaihtoehtojen perään sanallisen perustelun mahdollisuutta. Lauantaina 10. maaliskuuta 2018 laitoin kyselyn päiväkodin henkilökunnan sähköposteihin. Sain testattua päiväkodin henkilökunnan kanssa internetlinkin toimivuuden. Sen lisäksi sain nähtäväksi ensimmäisen Webropolin tekemän raportin henkilökunnan antamista vastauksista. Tässä testauksessa oli tärkeää se, että näin, kuinka linkki toimi ja kuinka Webropol muodostaa vastauksista raportin. Henkilökunnalle tuli myös tutuksi, minkälaista kyselyä asiakasperheille oltiin tekemässä.

Tarkistin henkilökunnan antamien vastausten määrän viikon päästä lauantaina 17. maaliskuuta 2018. Viikon aikana vastauksia oli tullut yhteensä 8 kappaletta. Luin vastaukset läpi ja näin, kuinka Webropol esitti ne raportointiosuudessa. Pyysin henkilökuntaa myös kokeilemaan eri vastausvaihtoehtojen sanallista perustelua ja antamaan palautetta kyselyn palauteosiossa. Sen lisäksi keskustelin suullisesti useamman henkilökunnan jäsenen kanssa kyselystä, ja yksi kyselyyn vastaajista laittoi minulle myös henkilökohtaisesti kommentteja sähköpostiin. Henkilökunta kertoi palautetta hyvin avoimesti. Kirjasin palautteet itselleni muistiin. Henkilökunta kehui kyselyä lyhyeksi ja selkeäksi. Henkilökunnan kommenttien perusteella muokkasinkin vielä yhden kysymyksen sanajärjestystä, mutta muita muutoksia en enää tehnyt. Yhteensä kyselylomaketta testasi 11 henkilöä.

Jaoin kyselyn vanhemmille Vesselin kautta torstaina 22. maaliskuuta 2018. Kyselyn linkin mukana vanhemmille lähti saatekirje (liite 1), jossa esittelin oppinäytetyön aiheen. Saatekirjeessä kerrottiin kyselyn aukioloaika 22.3–6.4.2018. Saatekirjeessä oli myös linkki kyselyyn. Lähetin kyselyn Vesselistä myös omaan sähköpostiini. Omassa sähköpostissa näin, minkälaisena viesti menee vanhemmille, aukeaako liitteenä ollut saatekirje ja toimiiko kyselyn linkki. Todettuani kaikki toimivaksi, lähetin kyselyn Vesselissä ryhmä kerrallaan lasten vanhemmille.

4.3 Lopullinen kysely

Lopullinen kysely muodostui 17 kysymyksestä, joista 16 oli monivalintakysymyksiä Likertin asteikolla. Jokaista antamaansa vastausta oli mahdollista myös perustella sanallisesti. Viimeisenä kysymyksenä vanhemmilta pyydettiin palautetta aiheesta, kysymyksistä, kyselystä tai yleisesti varhaiskasvatuksesta.

Kysymykset oli jaoteltu kuuteen eri kysymysryhmään, ja sen lisäksi avoimeen palautteeseen. Ensimmäisenä kohtana olivat taustatiedot, joissa kysyttiin vastaajasta ja hänen käyttämästään päivähoitopalvelusta. Toinen kysymysryhmä oli yhteistyö vanhempien kanssa, ja siinä kysyttiin vanhempien mielipiteitä siitä, kuinka kasvatushenkilökunta kohtelee vanhempia sekä huomioi heidän toiveitaan ja näkemyksiään. Sen lisäksi kysyttiin, onko arjen tuonti- ja hakutilanteissa riittävästi aikaa keskusteluille henkilökunnan kanssa. Yhteistyön menetelmät oli kolmantena kysymysryhmänä, ja niissä nostettiin esiin varhaiskasvatuskeskustelut, muut menetelmät sekä vanhempien toiveet menetelmien suhteen. Sen lisäksi kysyttiin, saako vanhempi riittävästi tietoa päiväkodin toiminnasta, ja onko päiväkodissa riittävästi toimintaa vanhemmille.

Neljäntenä kysymysryhmänä oli osallistuminen varhaiskasvatuksessa. Tässä kohdassa vanhemmat vastasivat kysymyksiin, kuinka vanhemmat kokevat osallistumisen oman lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Viides kysymysryhmä oli tutustuminen toisiin vanhempiin, ja se piti sisällään yhden kysymyksen. Kysymyksessä kysyttiin ovatko vanhemmat tutustuneet riittävästi lapsiryhmän muihin vanhempiin. Kuudennessa kysymysryhmässä kysyttiin palautteen antamisesta henkilökunnalle. Viimeisenä kohta-

na kyselyssä sai sanoa vapaan sanan kyselystä, aiheesta, varhaiskasvatuksesta tai antaa palautetta. Kysely on liitteenä 2.

4.4 Kyselyn lähettäminen ja vastausprosentti

Vesselin kautta kysely lähti 141 perheelle. Osalla perheistä lapsia on kuitenkin useammassa ryhmässä, joten tein oman laskennan Vesselistä, ja kysely lähti todellisuudessa 113 eri lapsen perheelle. Sisaruksia päiväkodissa on melko paljon, ja osaan perheistä viesti lähti useamman kerran eri lapsiryhmien kautta. Osasta perheistä molempien vanhempien sähköpostiosoitteet olivat Vesselin listoilla, mutta ei läheskään kaikilta. Vesseli ei tunnista, asuvatko perheen molemmat vanhemmat samassa taloudessa, vai eri talouksissa. Järjestelmässä voi olla molempien sähköpostiosoite, vaikka vanhempien asuinosoite on sama. Toisaalta eronneiden parien kohdalla voi olla silti, että vain toisella vanhemmalla on tunnukset Vesseliin, ja näin ollen vain hänen sähköpostinsa on järjestelmässä. Ohjeistuksena saatekirjeessä oli, että vanhemmat voivat vastata kyselyyn myös yhdessä, vaikka molemmille olisi tullut oma linkki. Olen rajannut opinnäytetyössä, että jokaista lasta/sisaruksia kohti on vain yksi perhe. Joten 113 perhettä on tässä tutkimuksessa 100%.

Kysely oli vanhemmilla ajalla 22.3–6.4.2018. Kun kyselyn vastausaika oli jäljellä neljä päivää, laitoin tiistaina 3.4.2018 päiväkodin ulko-oviin muistutukset kyselyyn vastaamisesta. Ennen muistutusta noin 40 % vanhemmista oli vastannut kyselyyn. Ulko-ovissa olevien muistutusten ansiosta vastausprosentiksi tuli 50. Viimeisenä päivänä, perjantaina 6. huhtikuuta 2018 lapsiryhmistä lähti vielä jokaiseen perheeseen tekstiviesti, jossa muistutettiin kyselyyn vastaamisesta. Tekstiviestin ansiosta kyselyyn tuli vielä lisää vastauksia.

Lopullinen kyselyyn saapuneiden vastausten määrä oli 67 vastausta, joka on 59,3 % 113 perheestä. Tulos on mielestäni hyvä ja vanhempien muistuttelulla oli osuutta siihen, että vastausmäärää saatiin nostettua koko ajan.

4.5 Aineiston analyysi

Opinnäytetyössäni käytän sekä määrällistä että laadullista sisällönanalyysiä. Määrällisessä sisällön analyysissä selvitetään asioiden välisiä riippuvuuksia, lukumääriä ja prosenttiosuuksia käyttäen. Määrällisessä tutkimuksessa on

aina mittausta, ja tämän takia tuloksista esitetään taulukkomuodossa. (Alasuutari 1999, 34.) Webropol laski valmiiksi vastaajien lukumäärän ja prosenttiosuudet raportointiin. Hyödynsin näitä tietoja tuloksia esittäessä, koska niiden avulla tulokset oli helppo koota taulukkomuotoon. Sen lisäksi kirjoitin taulukoiden tulokset sanalliseen muotoon. Analysointi merkitsee vaihetta, jossa ensin tehdään kuvailevat taulukot, ja sen jälkeen tuodaan vastausten erilaisuus ja samanlaisuus esille (Alkula ym. 2002, 189). Määrällinen tutkimus selvittää asioiden samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, lukumääriä ja prosenttiosuuksia käyttäen. Analyysi luo selkeän ja sanallisen kuvauksen tutkittavasta ilmiöstä. Hyvän analyysin avulla on helpompi tehdä selkeitä ja luotettavia johtopäätöksiä tuloksista. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 110.)

Vein prosentti- ja frekvenssitulokset Webropolista myös Microsoft Excel -ohjelmaa. Kokeilin muutaman kysymyksen tulosten esittämistä myös graafisen kuvion avulla, mutta omasta mielestäni se heikensi tulosten luettavuutta ja selkiyttä. Taulukot olivat mielestäni selkeämmät kuin graafiset kuviot, ja taulukoista näki heti suoraan, montako vastaajaa (n) on valinnut tietyn vaihtoehdon, ja paljonko se on prosenteissa (%). Tämän takia päädyin esittämään jokaisen kysymyksen vastaukset taulukkomuodossa.

Kyselytutkimuksessa antamaansa vastausvaihtoehtoa sai myös perustella sanallisesti. Kyselyä tehdessä jaoin Webropolissa kysymykset teemoittain kuuteen eri kysymysryhmään. Kysymysryhmien teemat nousivat esiin suoraan oppinäytetyön tavoitteesta ja tarkoituksesta sekä käytetystä teoriatiedosta. Tarkoitus oli hyödyntää kyselylomakkeeseen muodostettuja teemoja ja tehdä aineiston analyysiä teemoittelun avulla.

Teemoittelulla tarkoitetaan sitä, että aineistosta etsitään yhteneviä teemoja, joita sitten tarkastellaan yksityiskohtaisemmin. (Hirsjärvi ym. 2007, 219.) Teemoittelu painottaa sitä, mitä teemoista on tuotu esille. Teemoittelun avulla aineisto pienitään osiin ja voidaan ryhmitellä aihepiireittäin. (Tuomi & Sarajärvi 2004, 105.) Kunkin teeman alle kootaan ne kohdat aineistosta, jossa puhutaan kyseisestä teemasta. Tutkimusraportissa esitetään yleensä teemojen käsittelyn yhteydessä näytepaloja. Aineistosta esiin nostettujen kohtien tarkoituksena on havainnollistavia esimerkkejä ja tarjota todiste olemassa olevasta aineistosta. (Saaranen–Kauppinen & Puusniekka 2006.) Ennen analyysiä tu-

lee olla selvillä, mitä aineistosta ollaan hakemassa, ja mitkä ovat tutkimuskysymykset. Teemoittelu muistuttaa luokittelua, mutta lukumäärien sijasta siinä tutkitaan sisältöä. Sitaatit tuloksista havainnollistavat teemoja, ja konkretisoivat tehtyä analyysiä. Teemoittelun avulla voidaan aineistosta poimia tutkimuskysymysten kannalta oleellista tietoa. (Hallikainen 2016.)

Tutustuin aluksi huolellisesti aineistoon ja saatuihin vastauksiin. Totesin tässä vaiheessa, että kirjalliset kommentit olivat hyvin satunnaisia, ja suurin osa vanhemmista ei ollut kommentoinut vastauksiaan. Kirjalliset kommentit minun oli helppo kerätä kysymysryhmien avulla. Esimerkiksi kysymysryhmä yhteistyö vanhempien kanssa sisälsi vanhemmille viisi kysymystä. Kysymykset käsittelivät vanhempien toiveita ja kohtaamisia henkilökunnan kanssa. Yhteensä näihin viiteen kysymykseen oli annettu 13 kommenttia. Osassa kysymysryhmistä kommentteja oli vielä vähemmän. Kommentteja oli niin vähän, ettei niistä pystynyt kunnollista aineiston teemoittelua tekemään.

Kokosin opinnäytetyön tulokset kysymysryhmien ja teemojen avulla, joka helpotti kysymysten ja tulosten läpikäyntiä. Kysymyksiin annetut sanalliset vastaukset koostin itselleni paperille jokaisen kysymysryhmän ja yksittäin jokaisen kysymyksen kohdalla. Kommentteja oli kaiken kaikkiaan niin vähän, että aineiston analyysi oli hyvin yksinkertainen tehdä kysymysryhmien ja teemojen avulla. Kyselylomakkeen viimeinen kysymys oli kokonaan avoin, ja siihen vanhemmilta oli tullut eniten kommentteja. Viimeiseen kysymykseen tulleet vastaukset nostan ne esiin omassa kappaleessa eri teemojen avulla.

5 OPINNÄYTETYÖN TULOKSET

Tässä luvussa käsittelen opinnäytetyössä saatuja tuloksia. Tämän opinnäytetyön tulokset perustuvat tietyn päiväkodin vanhemmille tehtyyn kyselyyn, eikä niitä voi yleistää koskemaan muita päiväkoteja. Tuloksissa esiintyvät kursivoitut tekstit ovat vanhempien kommentteja.

Opinnäytetyön tuloksissa kokoon tulokset kyselylomakkeessa olleiden kysymysryhmien, ja niissä olleiden teemojen avulla. Pohdinta osuudessa kokoon tuloksissa esitetyistä teemoista vastaukset opinnäytetyön tutkimuskysymykseen. Olin jakanut kyselylomakkeen kysymykset kuuteen eri kysymysryhmään

eli teemaan, jotka olivat: taustatiedot, yhteistyö vanhempien kanssa, yhteistyön menetelmät, osallistuminen varhaiskasvatuksessa, tutustuminen toisiin vanhempiin ja palautteen antaminen. Viimeisenä kohtana oli vapaa kommentointi kyselystä, varhaiskasvatuksesta tai muusta mieleen tulevasta asiasta. Viimeisen kysymyksen käsittelen erikseen.

5.1 Taustatiedot

Taustatiedoissa vanhempi vastasi ensimmäisenä kysymykseen roolistaan vanhempana. Kaikki 67 vanhempaa vastasivat kysymykseen, koska taustatiedot olivat kyselyn ainoat pakolliset kysymykset. Kyselyyn vastaajista yli 70 % oli äitejä ja loput isiä. Yksikään vastaaja ei kokenut olevansa muu huoltaja. (taulukko1.)

Talukko 1. Vastaaja

	n	%
1. äiti	48	71,6
2. isä	19	28,4
3. muu huoltaja	0	0
Yhteensä	67	100

Toisena taustakysymyksenä vanhempi vastasi, käyttääkö hän päivähoitoa vai vuorohoitoa. Päiväkodissa on seitsemän lapsiryhmää, joista 3 tarjoaa päivähoitoa ja 4 vuorohoitoa. Kaikki 67 vastaajaa vastasivat myös tähän pakolliseen kysymykseen. (taulukko 2). Kyselyyn vastanneista vanhemmista yli 61 % käytti päivähoitoa ja loput vuorohoitoa.

Talukko 2. Käyttämäni palvelu

	n	%
1. päivähoito	41	61,2
2. vuorohoito	26	38,8
Yhteensä	67	100

5.2 Yhteistyö vanhempien kanssa

Vanhemmat olivat sitä mieltä, että heidän esittämänsä toiveet on otettu huomioon päiväkodin arjessa. Vanhempien mielestä päiväkodin henkilökunta kuuntelee vanhempien kasvatustalokemyksiä ja kohtelee heitä kunnioittavasti. Vanhemmat nostivat kuitenkin kommentteissa esiin, etteivät tiedä kuinka heidän toiveitaan ja kasvatustalokemyksiään käsitellään päiväkodissa. Arjen keskustelutilanteet tapahtuvat pääsääntöisesti lasta päiväkotiin tuodessa tai sieltä hakiessa. Vanhemmat kokivat, että heillä itsellään ei ole aina aikaa keskustelulle, ja toisaalta henkilökuntaa ei ole aina riittävästi paikalla keskustelemaan pitkiä aikoja vanhempien kanssa. Vanhemmat kokivat, että aamuisin henkilökunnalla on vähemmän aikaa keskusteluille, kuin iltapäivisin.

Vanhemmat vastasivat kysymykseen: toiveeni lapseni varhaiskasvatuksesta on otettu päiväkodin arjessa huomioon. Kaikki 67 vastaajaa vastasivat kysymykseen (taulukko 3). Kommentteja oli 2 kappaletta.

Taulukko 3. Toiveeni lapseni varhaiskasvatuksesta on otettu päiväkodin arjessa huomioon.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	41	61,2
2. joksinkin samaa mieltä	25	37,3
3. joksinkin eri mieltä	0	0
4. täysin eri mieltä	0	0
5. en osaa sanoa	1	1,5
Yhteensä	67	100

Lähes kaikki vanhemmat (yli 98%) kokivat, että heidän toiveensa oman lapsensa varhaiskasvatuksesta oli otettu päiväkodin arjessa huomioon. Yksi vastaaja ei osannut vastata tähän kysymykseen. Kommentteja kysymykseen oli jätetty kaksi. Kommentteissa vanhemmat nostivat esiin, että toiveiden esittäminen on hankalaa, ja kaikki työntekijät eivät kysy toiveita yhtä paljon. Toisaalta vastauksissa kävi ilmi, että vanhemmalla oli myös epäselvyyttä siitä, kuinka kommentteja käsitellään ja viedään eteenpäin ryhmässä.

En ole kovasti toiveita osannut esittää, mutta on kyllä huomioitu.

Jotkut hoitajat kyselevät toiveitani aktiivisesti, mutta eivät kaikki. En ole tietoinen, miten toiveeni käsitellään koko ryhmässä.

Vanhemmat vastasivat, kohteleeke päiväkotihenkilökunta kunnioittavasti vanhempia (taulukko 4). Kaikki 67 vastaajaa olivat vastanneet kysymykseen. Sen lisäksi vastauksissa oli 1 kommentti.

Taulukko 4. Päiväkodin henkilökunta kohtelee minua vanhempana kunnioittavasti.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	53	79,1
2. jokseenkin samaa mieltä	14	20,9
3. jokseenkin eri mieltä	0	0
4. täysin eri mieltä	0	0
5. en osaa sanoa	0	0
Yhteensä	67	100

Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että päiväkodin henkilökunta kohtelee vanhempien kunnioittavasti. Kommentissa nostettiin esiin, että jokaiseen päiväkodin henkilökunnan jäsenen muodostuu erilainen suhde, ja joku jää etäisemmäksi kuin toinen.

Yksi hoitaja on etäinen, muut ihania.

Vanhemmat vastasivat, kuunteleeko päiväkodin henkilökunta vanhemman kasvatusnäkemystä. Kaikki 67 vastaajaa olivat vastanneet kysymykseen (taulukko 5). Kommentteja oli jätetty yksi.

Taulukko 5. Päiväkodin henkilökunta kuuntelee kasvatusnäkemystäni.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	45	67,2
2. jokseenkin samaa mieltä	19	28,4
3. jokseenkin eri mieltä	0	0
4. täysin eri mieltä	0	0
5. en osaa sanoa	3	4,5
Yhteensä	67	100,1

Suurin osa vanhemmista (yli 95%) koki, että päiväkodissa henkilökunta kuuntelee heidän kasvatusnäkemystään. Kuitenkin 3 vastaajaa ei ollut osannut vastata kysymykseen. Kysymyksen kommentoija totesi, että kasvatusnäke-

myksiä oli esitetty, mutta hän ei osannut sanoa kuinka ne käsiteltiin päiväkodissa. Tämä asia tuli esiin jo vanhempien toiveiden kohdalla, eli vanhemmat eivät tiedä kuinka heidän kasvatustähtämöksensä huomioidaan tai käsitellään.

Seuraava kysymys oli jakanut eniten vastaajien mielipiteitä ja myös kommentteja oli annettu useampi. Vastauksia oli tullut 66 kappaletta (taulukko 6) ja kommentteja 6 kappaletta. Kysymys koski vanhempien ja kasvatusthenkilöstön keskusteluaikaa lasta päiväkotiin tuodessa.

Taulukko 6. Lasta päiväkotiin tuodessa minulla on riittävästi aikaa keskustella kasvatusthenkilökunnan kanssa.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	15	22,7
2. jokseenkin samaa mieltä	29	43,9
3. jokseenkin eri mieltä	16	24,2
4. täysin eri mieltä	4	6,1
5. en osaa sanoa	2	3,0
Yhteensä	66	99,9

Vanhemmista suurin osa koki, että lasta tuodessa heillä on riittävästi aikaa keskustella kasvatusthenkilökunnan kanssa. Kuitenkin iso osa vanhemmista (yli 30%) koki, ettei keskustelulle ole aikaa. Kommenteissa nostettiin esiin, että päiväkodin arkirytmistä esimerkiksi ruoka-aika vaikuttaa siihen, kuinka paljon aikaa keskustelulle on. Sen lisäksi vanhemman oma kiire tai henkilökunnan vähyys vaikuttavat siihen, kuinka paljon aikaa keskustelulle on. Kommenteissa nousi myös esiin vanhemman tunne henkilökunnan kiireestä, jolloin vanhemmalla on tunne, ettei hän halua häiritä keskustelemalla. Kommenteissa nousi esiin myös, että kohtaamista ei ole ollenkaan, koska lapsi kulkee hoitoon taksilla.

Riippuu. Jos vien ruoka-aikaan niin ei ehdi sanoa mitään. Riippuu myös vastaanottajasta.

Aika kiireistä usein on tulo- ja hakutilanteissa, enkä aina viitsi vaivata henkilökuntaa.

Harvoin on tunne, että itselläni olisi aikaa jutella

Vanhemmilta kysyttiin, kokevatko he, että lasta päiväkodista hakiessa aikaa keskustelulle on riittävästi. Tähän kysymykseen vastasi 65 henkilöä ja kommentteja oli 3 kappaletta. Myös tässä kysymyksessä vanhempien vastaukset olivat hivenen jakautuneet eri vastausvaihtoehtojen kesken. (taulukko 7.)

Taulukko 7. Lasta päiväkodista hakiessa minulla on riittävästi aikaa keskustella kasvatushenkilökunnan kanssa.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	25	38,5
2. jokseenkin samaa mieltä	31	47,7
3. jokseenkin eri mieltä	7	10,8
4. täysin eri mieltä	1	1,5
5. en osaa sanoa	1	1,5
Yhteensä	65	100

Vanhemmista suurin osa (yli 86%) oli sitä mieltä, että lasta päiväkodista hakiessa aikaa keskustelulle on. Pienempi osa koki, ettei hakiessa ole aikaa keskustelulle. Vanhemmat kokivat, että aikaa arjen keskustelutilanteille on enemmän lasta hakiessa kuin tuodessa. Kommenteissa oli nostettu esiin se, että henkilökunnalla ei välttämättä ollut itsellä aikaa keskustella, tai paikalla oli sellaista henkilökuntaa, joka ei ollut ollut lapsen kanssa koko päivää. Toisaalta kommentteista nousi esiin, että vanhemman itse pitäisi myös varata keskustelulle aikaa.

Hakiessa usein toiset henkilöt kuin ne jotka ovat lapsen kanssa olleet suurimman osan päivästä. Onneksi joitakin kertoja kuitenkin.

Tähän tulisi itsekin varata aikaa.

5.3 Yhteistyön menetelmät

Vanhemmat kokivat, että varhaiskasvatuskeskusteluja, eli vasukeskusteluja, on toimintakauden aikana riittävästi. Varhaiskasvatuskeskustelu koettiin myös parhaaksi keinoksi vanhemmille osallistua varhaiskasvatukseen. Erilaiset tapahtumat, kuten perheillat, vanhempainillat tai tuo äiti tai isä päiväkotii -ilta koettiin mielekkäiksi osallistumisen keinoiksi. Vanhemmat kokivat, että päivä-

kodin järjestämästä toiminnasta tiedotetaan riittävästi, mutta erilaista toimintaa ja tilaisuuksia vanhemmat kaipasivat hieman enemmän.

Vanhemmilta kysyttiin varhaiskasvatuskeskustelujen riittävydestä. Vastauksia kysymykseen oli tullut 66 (taulukko 8), ja sen lisäksi kommentteja kaksi kappaletta.

Taulukko 8. Varhaiskasvatuskeskusteluja on toimintakauden aikana riittävästi.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	32	48,5
2. jokseenkin samaa mieltä	22	33,3
3. jokseenkin eri mieltä	8	12,1
4. täysin eri mieltä	1	1,5
5. en osaa sanoa	3	4,6
Yhteensä	66	100

Suurin osa vanhemmista (yli 81%) koki, että varhaiskasvatuskeskusteluja on toimintakauden aikana riittävästi. Osa vanhemmista oli sitä mieltä, että keskusteluja voisi olla enemmän ja muutama vanhempi ei ollut osannut vastata kysymykseen. Varhaiskasvatuskeskusteluja järjestetään pääsääntöisesti kaksi yhden toimintakauden aikana. Toinen toimintakauden alussa ja toinen keskustelu toimintakauden puolivälin jälkeen. Kysymykseen tulleessa kommentissa vanhempi nosti esiin, että tiedon kulku ja keskustelu varhaiskasvatuskeskustelujen välillä on kuitenkin myös tärkeää.

Tärkeää on varsinaisten keskustelujen lisäksi tiedon kulkeminen myös väliaikoina

Vanhemmilta kysyttiin keinoja ja toiveita siitä, miten he haluaisivat osallistua varhaiskasvatukseen. Vanhempi sai kysymyksessä valita useamman vastausvaihtoehdon. Kaikki 67 vanhempaa vastasivat kysymykseen ja valintoja oli tehty yhteensä 247 kappaletta (taulukko 9).

Taulukko 9. Hyviä keinoja osallistua varhaiskasvatukseen ovat/voisivat olla.

	n	%
vanhempainilta	35	52,2
perheiden ilta	33	49,3

tuo äiti tai isä päiväkotiin –ilta	42	62,7
vanhempainyhdistys	2	3,0
vasukeskustelu	56	83,6
palautteen antaminen kirjallisesti	21	31,3
palautteen antaminen suullisesti	36	53,7
some (päiväkodin facebook ryhmä, blogi, sähköinen kasvun kansio jne.)	21	31,3
Muu, mikä?	1	1,5
Yhteensä	247	368,6

Jokainen menetelmä oli saanut vastauksia. Eniten valintoja oli saanut vasukeskustelu. Päiväkodissa on järjestetty vanhempainiltoja, perheiden iltoja, tuo-tu äiti tai isä päiväkotiin, ja palautetta vanhemmilta on kerätty erilaisin keinoin. Nämä kaikki olivat saaneet hyvin ääniä ja kannatusta.

Vanhempainyhdistys ja sosiaalinen media ovat menetelmiä, jotka eivät ole käytössä päiväkodissa. Vanhempainyhdistys oli saanut melko vähän kannatusta. Sosiaalinen media oli saanut enemmän valintoja. Sosiaalisen median esimerkeissä kyselyssä mainittiin Facebook –ryhmä, blogi ja sähköinen kasvun kansio.

Kommentissa vanhempi oli antanut ideansa myös itse valitsemastaan menetelmästä. Ymmärrän kommentin niin, että päiväkotia ei olisi tapahtuman järjestäjä, vaan vanhemmat itse järjestäisivät tapahtuman. Hienoa, jos vanhemmat olisivat myös itse innokkaita järjestämään tilaisuuksia lapsille ja toisille vanhemmille.

Vanhemmat järjestäisivät yhteisiä perinneleikki-iltoja päiväkodilla.

Vanhemmilta kysyttiin kokevatko he saavansa riittävästi tietoa päiväkodin toiminnasta. Vastauksia kysymykseen annettiin 66 kappaletta (taulukko 10) ja kommentteja oli annettu 2 kappaletta.

Taulukko 10. Saan riittävästi tietoa päiväkodin toiminnasta.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	32	48,5
2. jokseenkin samaa mieltä	28	42,4
3. jokseenkin eri mieltä	6	9,1
4. täysin eri mieltä	0	0
5. en osaa sanoa	0	0
Yhteensä	66	100

Lähes kaikki vanhemmat (yli 90%) koki, että tietoa toiminnasta on ollut riittävästi. Muutama vanhempi oli kokenut, että tietoa voisi välittyä myös enemmän. Jokaisella lapsiryhmällä on omat tapansa tiedottaa oman lapsiryhmänsä ja koko päiväkodin toiminnasta. Kommenteissa nostettiin esiin, että kuukausitiedote on hyvä väline tiedottamiseen. Kuukausitiedotteeseen kirjataan oma lapsiryhmän ajankohtaisia asioita, ja toisaalta myös koko taloa koskettavia tapahtumia. Sen lisäksi kommenteissa nousi esiin, että lapsen päivästä ei saa aina kovinkaan tarkkaa tietoa. Henkilökunta osaa kertoa lapsen päivästä arjen perustoimintojen (syöminen, nukkuminen, päiväohjelma) kautta, mutta tarkempi tieto lapsen päivästä jää uupumaan.

Kuukausitiedote on tosi hyvä juttu!

Useinkaan ei tule tietoa mitä lapsi on tehnyt, ainoastaan onko syöty/nukuttu ja miten on asiat on menny.

Vanhemmilta kysyttiin, tarjoaako päiväkotitoiminta riittävästi tilaisuuksia, joihin vanhemmat voivat osallistua. Kaikki 67 vastaaja olivat vastanneet kysymykseen (taulukko 11) ja kommentteja oli annettu 2 kappaletta.

Taulukko 11. Päiväkotitoiminta järjestää riittävästi toimintaa/tilaisuuksia, joihin vanhemmat voivat osallistua.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	20	29,9
2. jokseenkin samaa mieltä	25	37,3
3. jokseenkin eri mieltä	14	20,9
4. täysin eri mieltä	4	6,0
5. en osaa sanoa	4	6,0

Yhteensä	67	100,1
----------	----	-------

Suurin osa vanhemmista (yli 67%) koki, että toimintaa ja tilaisuuksia on ollut riittävästi. Kuitenkin osa vanhemmista (n. 27%) oli sitä mieltä, että toimintaa ei ole ollut riittävästi. Muutama vastaaja ei ollut osannut vastata kysymykseen. Kommenteissa nostettiin esiin, että toimintaa voisi olla enemmän, mutta samalla tiedostettiin, että yhteisen ajan löytäminen toiminnalla on haastavaa. Kommenteissa nostettiin esiin, että esimerkiksi pienten lasten vanhemmille voisi toimintaa olla hieman enemmän. Tilaajapäiväkodissa nuorimmat lapset ovat alle 3 -vuotiaiden lasten ryhmässä. Kommentin perusteella ei voi sanoa, tarkoitetaanko tällä juuri näitä alle 3 -vuotiaiden lasten vanhempia.

Enemmänkin voisi olla, mutta ajan löytäminen on haasteellista.

Pienten vanhemmille sais olla hiukan enemmän.

5.4 Osallistuminen varhaiskasvatuksessa

Vanhemmat kokivat, että heidän osallistumisensa oman lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin on tärkeää ja suurin osa vanhemmista koki, että he saavat osallistua siihen riittävästi. Oman lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen nähtiin tärkeäksi keinoksi osallistua varhaiskasvatukseen. Tähän teemaan oli jätetty hyvin vähän kommentteja, joten vanhempien mielipiteitä ei ole kovinkaan paljon. Toisaalta vanhemmat olivat myös melko samaa mieltä esitettyjen väittämien kanssa.

Vanhemmilta kysyttiin mielipidettä osallistumisen tärkeydestä. Kysymykseen oli annettu 66 vastausta (taulukko 12) ja 1 kommentti.

Taulukko 12. Vanhempien osallistuminen lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin on tärkeää.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	45	68,2
2. jokseenkin samaa mieltä	20	30,3
3. jokseenkin eri mieltä	1	1,5
4. täysin eri mieltä	0	0

5. en osaa sanoa	0	0
Yhteensä	66	100

Lähes kaikki vanhemmat (yli 98%) kokivat, että heidän osallistumisensa oman lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin on tärkeää. Kommentissa nostettiin esiin, että vanhemmilla on päävastuu omasta lapsestaan, mutta toisaalta hoitajien osaamiseen ja ammattitaitoon luotetaan.

Tietenkin päävastuu on vanhemmalla, mutta itse luotan myös hoitajien osaamiseen osaltaan.

Vanhemmilta kysyttiin myös, saako hän osallistua riittävästi lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Vastauksia annettiin 67 kappaletta (taulukko 13), eikä tähän kysymykseen ollut jätetty kommentteja.

Taulukko 13. Saan osallistua riittävästi lapseni varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	35	52,2
2. jokseenkin samaa mieltä	25	37,3
3. jokseenkin eri mieltä	4	6,0
4. täysin eri mieltä	2	3,0
5. en osaa sanoa	1	1,5
Yhteensä	67	100

Tässä kysymyksessä vastauksissa oli hivenen enemmän hajontaa. Kuitenkin suurin osa vanhemmista (yli 89%) koki, että he saavat osallistua riittävästi varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Muutama vanhempi koki, ettei ole saanut osallistua niin paljon, kuin olisi halunnut, ja yksi vanhempi ei ollut osannut vastata kysymykseen.

Vanhemmilta kysyttiin, onko lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on tärkein keino osallistua varhaiskasvatukseen. Vastauksia annettiin 67 kappaletta (taulukko 14), eikä yhtään kommenttia.

Taulukko 14. Lapseni varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on tärkein keino osallistua varhaiskasvatukseen.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	28	41,8
2. jokseenkin samaa mieltä	35	52,2
3. jokseenkin eri mieltä	2	3,0
4. täysin eri mieltä	0	0
5. en osaa sanoa	2	3,0
Yhteensä	67	100

Suurin osa vanhemmista koki, että varhaiskasvatuskeskusteluun osallistuminen, sen pohjalta tehtävä varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on tärkein keino vanhemmalle osallistua oman lapsensa varhaiskasvatukseen. Muutama vanhempi koki olevansa eri mieltä väittämän kanssa, tai ei ollut osannut vastata kysymykseen. Varhaiskasvatuskeskustelut nähtiin tuloksissa jo aiemmin tärkeäksi ja mielekkääksi keinoksi osallistua varhaiskasvatukseen.

5.5 Tutustuminen toisiin vanhempiin

Suurin osa vanhemmista koki, ettei ole tutustunut riittävästi lapsiryhmän muihin vanhempiin. Vastauksia annettiin 67 kappaletta (taulukko 15) ja kommentteja oli jätetty 4 kappaletta.

Taulukko 15. Olen tutustunut riittävästi lapsiryhmän muihin vanhempiin.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	9	13,4
2. jokseenkin samaa mieltä	14	20,9
3. jokseenkin eri mieltä	24	35,9
4. täysin eri mieltä	14	20,9
5. en osaa sanoa	6	9,0
Yhteensä	67	100,1

Suurin osa vanhemmista (yli 56%) koki, ettei ole tutustunut riittävästi lapsiryhmän muihin vanhempiin. Pienempi osa (n. 34%) koki, että on tutustunut riittävästi lapsiryhmän muihin vanhempiin. Tämä kysymys oli ainut, missä suurin osa vanhemmista ei ollut samaa mieltä kysymyksen kanssa. Kommentteissa nostettiin esille, ettei mahdollisuutta tutustua toisiin vanhempiin ole ollut,

mutta toisaalta pohdittiin, onko sille tarvetta. Tutustumiseen kaivattiin myös ohjatumpaa toimintaa ja tutustumista, jotta jokaisen vanhemman olisi helpompaa tutustua toisiinsa.

En tunne heitä lähes ollenkaan. Vähän ujona joku ohjattu tutustuminen olisi hyvä.

Tätä ei kyllä ole ollut ollenkaan.

Onko semmoiseen tarvetta?

5.6 Palautteen antaminen

Vanhemmat kokivat, että päiväkodin henkilökunnalle on melko helppo antaa palautetta varhaiskasvatuksesta. Kysymykseen oli tullut 67 vastausta (taulukko 15) ja kommentteja oli jätetty 3.

Taulukko 15. Kasvatushenkilökunnalle on helppo antaa palautetta varhaiskasvatuksesta.

	n	%
1. täysin samaa mieltä	31	46,3
2. jokseenkin samaa mieltä	22	32,8
3. jokseenkin eri mieltä	10	14,9
4. täysin eri mieltä	1	1,5
5. en osaa sano	3	4,5
Yhteensä	67	100

Suurin osa vanhemmista (yli 79%) koki, että palautetta henkilökunnalle on helppo antaa. Kuitenkin kohtuullisen kokoinen osa (yli 16%) koki, ettei palautteen antaminen ole helppoa. Muutama vastaaja ei ollut osannut vastata kysymykseen. Kommenteissa todettiin, että positiivisen palautteen antaminen henkilökunnalle on helpompaa kuin negatiivisen palautteen anto. Toisaalta pohdittiin, että esimerkiksi uusille työntekijöille palautteen antaminen ei ole heti helppoa.

Tähän mennessä en ole kokenut tarpeelliseksi antaa kuin positiivista palautetta joka on tietenkin aina helpompaa.

1 uusi työntekijä jolle ei uskalla sanoa. Muille kyllä juttelee.

5.7 Vapaa sana

Kyselyn viimeisessä osiossa vanhemmat saivat vapaasti kommentoida kyselyä, kyselyn aihetta tai antaa palautetta. Kommentteja oli annettu yhteensä 15 kappaletta. Jaottelin itse annetut vaihtoehdot 3 eri teemaan: kommentit kysymyksistä, palaute kyselystä ja palautetta päiväkodille. Tässä osiossa teemojen alle oli annettu enemmän kommentteja, joten annetuista kommenteista tein teemoittelua, ja tutkin mitkä aiheet vastauksista esiintyvät usein. Kokosin kaikki kommentit teemoittain omalle word -pohjalle, etsin vastauksista toistuvia sanoja, ja muutin ne eri väreille tekstinkäsittelyllä, josta syntyi aineiston teemoittelua. Aineistoa oli tässäkin osiossa melko vähän, joten teemoittelu pysyi hyvin pienenä ja yksinkertaisena.

Kommentit kysymyksistä ja palaute kyselystä

Kommenteissa vanhemmat olivat antaneet palautetta vielä joistain kyselyn monivalintakysymyksistä. Kommenteissa palattiin kyselystä olleisiin monivalintakysymyksiin, ja annettiin niistä palautetta. Tämänkaltaisissa kommenteissa oltiin lähinnä eri mieltä esitettyjen kysymysten kanssa. Palaute koski, kuitenkin eri kysymyksiä, joten yhteneväistä teemaa niistä ei ollut löydettävissä. Tämän teeman alle vastauksista löytyi 7 kommenttia. Vastauksissa toistui vanhempien oma ja henkilökunnan kiire. Kiire on negatiivinen asia kasvatusyhteistyössä ja toisaalta vanhempien osallisuudessa.

Oma kiire ja henkilökunnan kiire vaikeuttaa usein keskustelua lapsen asioista ja kuulumisista henkilökunnan kanssa.

Kyselyn aiheesta, ja sen tärkeydestä oli annettu muutamia kommentteja. Kommenteissa esiin tuotiin, että valmiista tuloksista olisi kiva kuulla työn valmistuttua. Tähän teemaan kuului 2 kommenttia ja molemmissa mainittiin tutkimuksen tärkeys ja hienous.

Hieno tutkimus. Olisi kiva kuulla tuloksia mahdollisia vaikutuksia paikallisesti sitten niiden valmistuttua.

Palautetta päiväkodille

Tähän teemaan laskin kuuluvaksi loput 8 kommenttia. Vanhemmat antoivat paljon palautetta varhaiskasvatukselle, sekä selkeästi juuri tälle tietylle päiväkodille ja sen henkilökunnalle. Muutamissa kommentteissa nostettiin esiin myös tietty lapsiryhmä ja sen henkilökunta. Kommentit olivat kokonaisuudessaan positiivisia ja kiitoksen antamista päiväkodille ja sen henkilökunnalle. Kommentteissa toistui usein henkilökunta tai hoitajat, ja heidän tärkeytensä. Sen lisäksi luottamus toistui useammassa kommentissa.

Koen että mielipiteeni on kiinnostanut päiväkodilla ja meidän toiveita ja ajatuksia kuunnellaan. Usein kuitenkin ajattelen että päiväkodissa on päteviä, ammattitaitoisia työntekijöitä ja joukko erilaisia lapsia joten päätökset, säännöt ja toimintamallit ovat tehty tätä kokonaisuutta käyttäen. Eli me luotamme teihin ja teidän ammattitaitoonne ja tiedämme teidän pitävän lapsista hyvää huolta, vaikka emme aina kaikkia yksityiskohtia tiedä.

6 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Uudet varhaiskasvatussuunnitelman perusteet velvoittavat päiväkoteja otta-
maan vanhemmat mukaan varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja
arviointiin. Jokaiselle päivähoitossa olevalle lapselle tulee laatia varhaiskas-
vatussuunnitelma yhdessä lapsen vanhempien, ja mahdollisten muiden viran-
omaistahojen kanssa. Yhteistyö on vuorovaikutteista ja varhaiskasvatuksen
henkilöstöltä edellytetään aloitteellisuutta ja aktiivisuutta yhteistyössä. (Ope-
tushallitus 2016.)

6.1 Pohdinta tuloksista

Opinnäytetyössä haluttiin selvittää vanhempien kokemuksia osallisuudesta ja
osallistumismahdollisuuksista. Opinnäytetyön tavoitteena oli saada selville,
otetaanko vanhempien toiveita huomioon ja millainen osallisuus on heille mie-
leistä. Sen lisäksi haluttiin selvittää, onko vanhempien mielestä heille riittävästi
tarjolla tilaisuuksia ja toimintaa johon osallistua.

Tulosten mukaan vanhemmat kokivat heidän osallistumisensa lapsensa var-
haiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin tärkeäksi. Kommen-

teissa todettiin, että vanhemmilla on päävastuu lapsistaan, mutta myös päiväkodin henkilökunnan osaamiseen luotetaan. Suurin osa vanhemmista koki, että he saavat osallistua riittävästi varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Osallisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmiset tulevat kuuluisiksi. He vaikuttavat heitä koskeviin asioihin osallistumalla. Yhteisössä tehdyt suunnitelmat ja päätöksenteko sekä niiden toteuttaminen ovat osallistumista yhteisön toimintaan. (Turja 2016, 47–48.)

Varhaiskasvatuskeskustelu nähtiin tärkeäksi keinoksi osallista varhaiskasvatukseen. On tärkeää, että suurin osa vanhemmista kokee saavansa osallistua varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Tärkeä keino tähän on lapsen varhaiskasvatussuunnitelman tekeminen yhdessä päiväkodin henkilöstön kanssa, mutta myös arjen keskustelut, toiveet ja mielipiteet ovat tärkeä osa osallisuutta. Laadun kehittäminen varhaiskasvatuksessa edellyttää tietoa ja kokemuksia palvelua käyttäviltä asiakkailta. Vanhempien mielipiteiden kuunteleminen ja huomioiminen on osa laadukasta varhaiskasvatusta. Varhaiskasvatuspalveluissa vanhempien osallisuuden vahvistamisessa tärkeää on osallisuuden vahvistaminen arjen käytänteiden kautta. (Kronqvist & Jokimies 2008, 15.)

Opinnäytetyön tuloksissa vanhemmat kokivat, että kasvatushenkilökunta ottaa huomioon heidän toiveensa varhaiskasvatuksesta, ja sen lisäksi päiväkodin henkilökunta kohtelee vanhempia kunnioittavasti. Henkilökunta kyselee toiveita vanhemmilta, osa enemmän osa vähemmän. Toisaalta esiin nousi myös kommentti, että vanhemmat eivät myöskään aina itse osaa esittää toiveita. Kasvattajien välistä luottamusta tukevat luottamuksellinen ilmapiiri, tasa-arvoinen vuorovaikutus ja keskinäinen kunnioitus (Kosonen 2018, 12–13). Onnistuneen yhteistyön perusajatuksena on molempien osapuolten tietoisuus toistensa rooleista, sekä keskinäinen luottamus (Koivunen 2009, 151–152).

Varhaiskasvatuskeskustelu on paikka, jossa lastentarhanopettajat konkreettisesti kysyvät palautetta ja toiveita keskusteluun osallistuvilta vanhemmilta. Kuitenkin yhtä tärkeää on, että vanhemmat osaavat antaa palautetta ja kommentteja ryhmän arjesta ja toimista kesellä arkea. Tässä päiväkodissa on pyydetty vanhemmilta esimerkiksi kirjallisesti palautetta kesken toimintakauden, ja on tärkeää, että vanhempi tarttuu tilaisuuksiin antaa palautetta ja esit-

tää toiveita. Vanhempien kanssa tehtävässä yhteistyössä on painottunut lapsikohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen yhdessä vanhempien kanssa. Lapsikohtaisia suunnitelmia tehdessä korostuu arvostus vanhempien asiantuntemusta kohtaan. (Ahonen 2017, 243.)

Osallistumisen menetelmistä vanhemmat olivat valinneet varhaiskasvatuskeskustelun tärkeimmäksi ja mieleisemmäksi keinoksi osallistua varhaiskasvatukseen. Sen lisäksi kannatusta olivat saaneet erilaiset tapahtumat. Tuo äiti tai isä päiväkotiin -ilta, vanhempainilta ja perheiden ilta olivat kaikki saaneet kannusta. Näitä tapahtumia päiväkoti on tarjonnut tämän kauden aikana, ja tapahtumat ovat saaneet hyvää palautetta myös itse tapahtumassa. Vapaamuotoisessa vanhempien ja päiväkodin välisessä yhteistyössä tarkoituksena on tehdä perheet ja kasvattajat toisilleen tutuiksi. Tällaisia yhteistyökäytäntöjä ovat esimerkiksi vanhempainillat, juhlalliset retket ja yhteiset tapahtumat. (Kosonen 2018, 15.)

Opinnäytetyön tulosten mukaan, vanhemmat kokevat antavansa mieluummin palautetta suullisesti kuin kirjallisesti varhaiskasvatuksen henkilökunnalle. Opinnäytetyön tuloksissa sosiaalisen median käyttö oli saanut myös kannatusta. Sosiaalinen media ei ole tällä hetkellä osa päiväkodin toimintaa. Sosiaalinen media on kuitenkin iso osa nyky-yhteiskunnan arkea, joten sen käyttö ja hyödyntäminen ovat varmasti jossain muotoa osa tulevaisuuden varhaiskasvatusta.

Yhtenä tavoitteena oli selvittää, järjestääkö päiväkoti riittävästi mahdollisuuksia osallisuuteen ja osallistumiseen. Vanhemmat kokivat, saavansa riittävästi tietoa päiväkodin toiminnasta, mutta toiminnan ja tilaisuuksien riittävyys oli jakanut vanhempien mielipiteitä. Osa koki, että toimintaa ei ole riittävästi tai sitä toivottiin lisää esimerkiksi pienten lasten vanhemmille. Tutustuminen lapsiryhmän toisiin vanhempiin koettiin myös riittämättömäksi. Tässä on selkeitä kehittämiskohteita myös päiväkodin tulevalle toimintakaudelle. Yhteiset keskustelutuokiot päiväkodin henkilökunnan ja vanhempien välillä ovat useimpien päiväkotien työtapoja. Sen lisäksi vanhempien välisten, epävirallisten, sosiaalisten verkostojen synnyssä päiväkodilla voi olla merkittävä rooli. (Lyyra 2004, 106, 110.)

Vanhempien kommenttien mukaan heidän osallisuuttaan varhaiskasvatuksessa voisi lisätä panostamalla yhteistyöhön. Vanhemmat kokivat varhaiskasvatuskeskustelut tärkeäksi keinoksi osallistua oman lapsen varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Varhaiskasvatuskeskusteluiden lisäksi arjen keskustelut tuonti- ja hakutilanteissa nähtiin tärkeäksi osaksi yhteistyötä. Sen lisäksi erilaiset tapahtumat saivat vanhemmilta paljon kannatusta.

Vapaan kommentoinnin osuudessa oli tuotu esiin paljon positiivisia kommentteja päiväkodin toiminnasta, ja kiiteltäviä ryhmien työntekijöitä. Tutkimuksen aihetta pidettiin tärkeänä, ja saaduista tuloksista haluttiin kuulla. Kommentit olivat suurelta osin positiivisia ja antoivat hyvää palautetta päiväkodille, ja sen työntekijöille.

Opinnäytetyön tuloksissa päästiin tavoitteisiin ja saatiin vastauksia kysymyksiin, joita työssä haluttiin selvittää. Opinnäytetyön tuloksista jäi positiivinen kuva päiväkodin ja vanhempien välisestä yhteistyöstä, ja vanhempien osallisuudesta varhaiskasvatuksessa. Lähes kaikki vanhemmat olivat sitä mieltä, että kasvatushenkilökunta kohtelee heitä kunnioittavasti ja kuuntelee heidän toiveitaan. Tämä on erittäin tärkeä lähtökohta onnistuneelle yhteistyölle ja vuorovaikutukselle vanhempien kanssa.

Vuonna 2007 toteutetussa Stakesin Vaikuta vanhempi -nettikyselyssä vanhemmat toimivat varhaiskasvatuksen laadunarvioijina. Kyselystä saadut tulokset ovat osittain saman suuntaisia, kuin tämän opinnäytetyön tulokset. Vanhemmat luottavat varhaiskasvatushenkilökunnan ammattitaitoon, mutta henkilökuntaresursseja pitäisi olla enemmän. (Kronqvist & Jokimies 2008, 5.) Kososen (2018, 5) pro gradun tuloksissa todettiin, että työntekijät luottavat vanhempiin ja vanhemmat luottavat työntekijöiden ammattitaitoon. Työntekijät ja vanhemmat kunnioittavat myös toisiaan vuorovaikutussuhteessa. Lagenhedin (2016, 23) opinnäytetyön tuloksissa vanhemmat kokivat, että vanhempien osallisuus on yhteistyötä varhaiskasvatuksen henkilökunnan kanssa. Karhilan (2016, 43) opinnäytetyössä vanhemmat kokivat osallisuuden tärkeäksi ja heidän mielestään vanhempien osallisuus toteutuu arjen keskusteluissa tuonti- ja hakutilanteissa sekä varhaiskasvatussuunnitelmakeskusteluissa. Tämän

opinnäytetyön tulokset ovat hyvin samanlaisia kuin mitä muissa opinnäytetöissä on saatu.

Jatkotutkimusaiheeksi työn tuloksista nousevat omasta mielestäni aiheet, jotka ovat herättäneet selkeästi vanhemmissa halua kommentoida, sekä aiheet, jotka olivat jakaneet vanhempien mielipiteitä. Tässä opinnäytetyössä näitä aiheita olivat arjen keskustelutilanteet ja tutustuminen toisiin vanhempiin. Voisivatko vanhemmat ja päiväkodin henkilöstö esimerkiksi yhdessä miettiä, mitä aamun ja iltapäivän tuonti- ja hakutilanteilta halutaan, ja minkälaisin keinoin näihin päästään. Sen lisäksi itselläni ainakin on myös halu kuulla, minkälaista toimintaa vanhemmat kaipaisivat, jotta he voisivat tutustua lapsiryhmän muihin vanhempiin, ja minkä verran tutustumisessa vastuuta on päiväkodin henkilökunnalla ja toisaalta vanhemmalla itsellään. Vanhempien toiveissa menetelmien suhteen, sosiaalinen media oli saanut myös jonkun verran kannatusta. Tässä kyseisessä päiväkodissa tämä on myös aihe-alue, joka kaipaa perehtymistä aiheeseen ja pohdintaan toteutuksesta.

6.2 Opinnäytetyön luotettavuus ja eettisyys

Tutkimuksen validiteetilla tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin onnistuttiin mittaamaan sitä, mitä pitikin. Kyselytutkimuksessa se tarkoittaa pohdintaa siitä, kuinka onnistuneita kysymykset olivat, ja saadaanko niiden avulla ratkaisu tutkimusongelmaan. (Heikkilä 2004, 186–187.) Kyselyä testatessani keräsin aktiivisesti palautetta kysymyksistä, joita olin kyselyyn tehnyt. Päiväkodin henkilökunta testasi kyselylomaketta, ja heiltä kyselin erityisesti, ovatko kysymykset selkeitä ja ymmärrettäviä vanhemmille. Heidän kommenttinsa perusteella muokkasin vielä yhtä kysymystä selkeämmäksi. Kysymykset käsittelivät niitä asioita, mitä opinnäytetyössä haluttiin selvittää, ja mikä oli työn tavoite ja tarkoitus.

Tutkimuksen validius liittyy aina tutkimuksen teoriaosuudessa esitettyihin käsitteisiin. Sisäisellä validiteetilla tarkoitetaan, että tutkimuksen mittaukset ja tulokset vastaavat teoriaosuudessa esitettyjä käsitteitä. Ulkoinen validiteetti tarkoittaa sitä, että myös muut tutkijat tulkitsevat tutkimustulokset samalla tavalla. (Heikkilä 2004, 186–187.) Teoriassa oli nostettu esiin hyvät kuvaukset käsitteistä, ja niistä oli tehty kyselylomakkeessa osiin pilkkovampia kysymyk-

siä. Teoriaosuudessa kuvattiin käsitettä vanhempien osallisuus, ja kyselytutkimuksessa se oli jaettu useampaan eri kysymykseen, jotka liittyvät vanhempien osallisuuteen. Tein kyselytutkimuksen päiväkodissa, joka on minulle tuttu. Tunnen päiväkodin ja sen tavat, sekä toisaalta tunnen myös vanhemmat. Luotan siihen, että tuttu opinnäytetyön tekijä motivoi vanhempia vastaamaan kyselyyn. Toisaalta on mahdollista, että ulkopuolinen tutkija olisi luonut vanhemmille tunteen, että tulokset todella käsitellään täysin ulkopuolisen näkökulmasta ja kriittisesti.

Reliabiliteetilla tarkoitetaan kykyä tuottaa ei sattumanvaraisia tuloksia. Sisäinen reliabiliteetti tarkoittaa, että mittaustulokset ovat samat, jos kysely tehdäisiin useamman kerran. Ulkoinen reliabiliteetti tarkoittaa, että mittaukset ovat toistettavissa muissa tutkimuksissa ja tilanteissa. Puutteellinen reliabiliteetti johtuu yleensä satunnaisvirheestä. Tulosten tarkkuus riippuu otoksen koosta. Mitä pienempi otos on, sitä sattumanvaraisempia tulokset ovat. (Heikkilä 2004, 186–187.) Kyselyssä vastausprosentti oli noin 60 % kaikista vastaajista. Tulos on mielestäni hyvä, ja antaa hyvän kuvan päiväkodin vanhempien mielipiteistä.

Vastausprosenttiin voi vaikuttaa päivähoitoaikajärjestelmä Vesseli. Vesselissä on ollut pieniä ongelmia koko käyttöhistorian ajan. Satunnaisesti tulee tilanteita, joissa vanhemmat kertovat, ettei Vesseli toimi eivätkä he pääse laittamaan sitä kautta lapsen hoitoaikoja. Kyselytutkimus laitettiin vanhemmille Vesselin kautta. Vesseli lähetti viestit sähköpostiin, jonka osoitteen vanhempi on ilmoittanut järjestelmään. Testasin itse Vesselin viestijärjestelmän, laittamalla ensimmäiseksi viestin Vesselin kautta omaan sähköpostiini. Sain sähköpostiviestin, ja siinä oleva saatekirje aukesi, ja linkki kyselyyn toimi. Tämän jälkeen lähetin viestin myös vanhemmille. Kukaan vanhempi ei antanut minulle palautetta, että ei olisi saanut viestiä auki. On kuitenkin mahdollista, että Vesselissä on ollut käyttökatkoja kyselyn aukioloaikana, jolloin muutamia vastauksia on voinut jäädä saamatta.

Omasta mielestäni se oli etu, että tunnen päiväkodin asiakasperheet. Olen työskennellyt päiväkodissa melkein kolme vuotta, ja olen suurimmalle osalle vanhemmista tuttu. Olen ollut töissä sekä vuorohoidossa että päivähoitossa, joten tunnen hyvin laajasti päiväkotia, sen lapsia ja heidän vanhempiaan.

Omasta mielestäni tämä oli etu, jonka toivoin motivoivan vanhempia vastaamaan kyselyyn. Vanhemmat vastasivat kyselyyn täysin nimettömänä, ja tuloksista ei voi päätellä, kuka vanhempi on vastauksen antanut. Vastausten kommentoiminen oli vanhemmille vapaaehtoista, joten jokainen vanhempi teki itse valinnan, kommentoiko kysymystä. Päiväkodissa on paljon lapsia ja asiakasperheitä, joten on epätodennäköistä, että olisin tunnistanut ketään vanhempaa kommenttien perusteella. Vanhemmat saivat saatekirjeen ennen kyselyyn vastaamista. Saatekirjeessä kerrottiin, ettei vanhemman henkilöllisyys tai lapsen lapsiryhmä selviä kyselyn missään vaiheessa. Kyselyyn vastaamalla vanhempi antoi luvan vastausten käyttöön opinnäytetyössäni. Opinnäytetyön raportissa ei selviä, missä päiväkodissa tai missä kaupungissa opinnäytetyö on tehty, koska en kokenut sitä oleelliseksi tiedoksi.

6.3 Pohdinta prosessista

Tarve tälle opinnäytetyölle nousi suoraan omasta työelämästäni, ja omista mielenkiinnon kohteistani. Opinnäytetyö toi tärkeää tietoa tälle päiväkodille. Opinnäytetyön tulokset menevät käyttöön tähän päiväkotiin. Päiväkodissa ehditään käydä tulokset läpi, ennen tämän toimintakauden päätöstä, ja tuloksia voidaan hyödyntää seuraavan toimintakauden suunnittelussa.

Aloitin opinnäytetyön suunnittelun joulukuussa 2017. Opinnäytetyö oli ollut mielessä koulun aloituksesta asti, syyskuusta 2017. Syksy oli kuitenkin niin hektistä aikaa, että mitään konkreettista en saanut paperille ideoitua ennen joululomaa. Joulun jälkeen prosessi on edennyt melko reippaalla tahdilla. Ideapaperin julkaisin tammikuussa 2018. Sen jälkeen aloitin tekemään opinnäytetyön suunnitelmaa. Samalla loin ja hahmottelin kyselyä vanhemmille. Olin suunnittelut jakavani kyselyn paperisena päiväkodissa. Kysely olisi ollut helppo jakaa jokaisen lapsen lokerolle, josta vanhempi olisi sen helposti ottanut mukaansa. Ohjaava opettaja suositteli minulle kuitenkin internetkyselyn tekemistä Webropol -ohjelmalla, joka helpottaisi ison kyselymäärän keräämistä.

Webropolin käyttö ei ollut helppoa, ja se vei paljon aikaa. Ohjelma tuntui välillä myös reistailevan, ja tietokone pyöritti sitä huonosti. Uudelleen jos tekisin kyselyä, niin harkitsisin paperisen kyselyn käyttämistä. Paperinen kysely helpot-

taisi myös analysoinnin tekemistä, kun yksittäisen vastaajan antamat vastaukset näkyisivät yhdellä lapulla, jolloin vastaajat olisi helppo myös numeroida ja analysoida. Webropol -ohjelma tuotti tuloksista raportin, johon se kokosi kaikki vastaukset yhteen.

Suunnitelmaseminaari oli maaliskuun alussa. Siellä sain vielä joitain vinkkejä Webropol -ohjelman käyttöön ja kyselyn rakenteeseen. Suunnitelmaseminaarin jälkeen työstin kyselyn loppuun reippaalla tahdilla, jolloin pääsin kyselyn välittämään vanhemmille maaliskuun loppupuolella. Opinnäytetyön raportti rupesi etenemään suunnitelmaseminaarin jälkeen vähitellen. Isoimman osan raporttia olen kuitenkin kirjoittanut huhti- ja toukokuun aikana.

Valmiin työn esitän toukokuussa 2018. Olen työstänyt opinnäytetyötä melko ripeästi ja nopeasti. Tämä on ollut kuitenkin itselleni kaikkein paras aikataulu, ja myös motivoitunut minua tekemään työtä, vaikka siihen on mennyt viikonloppuisin lähes kaikki vapaa-aika. Tämän kevään aikana en kuitenkaan mitään olisi tehnyt toisin. Jos koko prosessissa jotain saisi muuttaa, olisin aloittanut opinnäytetyön työstämisen syksyllä aikaisemmin, jolloin aikaa olisi jäänyt hivenen enemmän työstää koko prosessia. Paineen alla olen kuitenkin kokenut onnistuvani. Olen tyytyväinen lopputulokseen. Opinnäytety saavutti ne tavoitteet ja tarkoituksen, joita lähdettiin hakemaan. Opinnäytetyöstä on hyötyä tilaajapäiväkodille, ja työ on vahvistanut omaa osaamistani varhaiskasvatuksessa. Opinnäytetyön tulokset tuovat myös varmuutta oman työn tekemiseen ja luottoa omiin kykyihin. Vanhemmat antoivat paljon positiivista palautetta päiväkodille ja sen henkilökunnalla, johon myös minä kuulun. Näin ollen työ antaa konkreettista palautetta myös minulle siitä, että olen tehnyt työssäni paljon asioita oikein.

LÄHTEET

Acar, S & Akamoglu, Y. 2014. Practices for Parent Participation in Early Intervention/ Early Childhood Special Education. *International Journal of Early Childhood Special Education*, 80–101.

Ahonen, L. 2017. Haastavat kasvatustilanteet. Lämpimän vuorovaikutuksen käsikirja. Jyväskylä: PS –kustannus.

Alasuutari, P. 1999. Laadullinen tutkimus. Tampere: Vastapaino.

Alkula, T., Pöntinen, S. & Ylöstalo, P. 2002. Sosiaalitutkimuksen kvantitatiiviset menetelmät. Helsinki: WSOY.

Byington, T. & Whitby, P. 2011. Empowering Families During the Early Intervention Planning Process. *Young exceptional children*. 4/2011. 44–56.

Dahlblom, T. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelma: keskustelusta työvälineeksi. Teoksessa Teppo, U. & Malinen, K. (toim.) 2016. Osaamista vuorohoitoon. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 112–128.

Dahlblom, T. & Peltoperä, K. 2016. Erityislastentarhanopettajien näkemyksiä lapsen yksilöllisestä varhaiskasvatuksesta ja vanhempien kanssa tehtävästä yhteistyöstä vuoropäiväkodissa. Teoksessa Teppo, U. & Malinen, K. (toim.) 2016. Osaamista vuorohoitoon. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu, 220–228.

Hallikainen, J. 2016. Teemoittelu aineistoin analysointimenetelmänä. Saatavissa: https://prezi.com/erv7mbrt4-b_/teemoittelu-aineiston-analysointimenetelmana/ [viitattu 5.5.2018.]

Heikkilä, T. 2004. Tilastollinen tutkimus. 5. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hujala, E. 1999. Laadunhallinta varhaiskasvatuksessa. Oulu: Oulun yliopisto, varhaiskasvatuskeskus.

Jouppi, R. & Ketomäki, O. 2017. Vanhempien osallisuus tukea tarvitsevan lapsen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogisissa asiakirjoissa. Tar- kastelussa varhaiskasvatus- ja oppimissuunnitelmat sekä HOIJKSit. Erityis- pedagogiikan pro gradu –tutkielma. Jyväskylän yliopisto.

Jämsén, A. & Pyykkönen, A. (toim.) 2014. osallisuuden JÄLJILLÄ. Pohjois- Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry.

Karhila, H. 2016. Lasten ja vanhempien osallisuus päiväkodin kontekstissa. Sosiaalialan opinnäytetyö. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karila, K. 2006. Kasvatuskumppanuus vuorovaikutussuhteena. Teoksessa Ka- rila, K., Alasuutari, M., Hännikäinen, M., Nummenmaa, A. & Rasku-Puttonen, H. (toim.) 2006. Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Kekkonen, M. 2009. Vanhempien näkemyksiä varhaiskasvatuksen kehittämi- seksi. Teoksessa Lammi-Taskula, J., Karvonen, S. & Ahlström, S. (toim.) 2009. Lapsiperheiden hyvinvointi 2009. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, 162–171.

Kekkonen, M. 2012. Kasvatuskumppanuus puheena. Varhaiskasvattajat, van- hemmat ja lapset päivähoiton diskursiivisilla näyttämöillä. Akateeminen väi- töskirja. Tampere: Tampereen yliopisto, kasvatustieteiden yksikkö.

Koivunen, P-L. 2009. Hyvä päivähoito. Työkaluja sujuvaan arkeen. Jyväskylä: PS –kustannus.

Koivunen, P-L & Lehtinen, T. 2015. Kasvu kiikarissa. Havainnoin käsikirja varhaiskasvattajille. Jyväskylä. PS-kustannus.

Kosonen, P. 2018. ”Nää päivittäiset kohtaamiset –ne on ilman muuta tär- keimmät”.: vuorohoidon työntekijöiden kuvauksia yhteistyöstä lasten vanhem-

pien kanssa. Varhaiskasvatustieteen pro gradu – tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Kronqvist, E–L. & Jokimies, J. 2008. Vanhemmat varhaiskasvatuksen laadun arvioijina. Tuloksia Vaikuta vanhempi –selvityksestä. Helsinki: Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus.

Laaksonen, K. 2017. Vanhemman ja kasvattajan luottamuksen rakentuminen varhaiskasvatuksen aloituksessa. Varhaiskasvatuksen pro gradu –tutkielma. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

Langhed, A. 2016. Vanhempien osallisuus lapsen varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Sosiaalialan opinnäytetyö. Turku. Turun ammattikorkeakoulu.

Lyyra, V. 2004. Vanhemmuutta vahvistavia keskusteluja päivähoidossa – perheterapeuttisia näkökulmia kasvatuskumppanuuteen. Teoksessa Keskinen, S. & Virjonen, H. 2004. Vanhemmuuden ja lapsen kasvun tukeminen päivähoidossa. Helsinki: Tammi.

Lämsä, A–L. 2013. Mistä kasvatuskumppanuudessa on kyse? Teoksessa Lämsä, A–L. (toim.) 2013. Verkosto vahvaksi. Toimiva vuorovaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS –kustannus.

Lääperi, R. 2013. Asiakastyytyväisyyskysely, arviointi ja osallisuus. Teoksessa Era, T. (toim.) 2013. Osallisuus –oikeutta vai pakkoa. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu. 89–103.

McGrath, W. H. (2007). Ambivalent partners: Power, trust, and partnership in relationships between mothers and teachers in a full-time child care center. *Teachers College Record*, 109(6), 1401–1422.

Nummenmaa, A. R., Karila, K. 2011. Ammatilliset keskustelut varhaiskasvatuksessa. Helsinki: WSOYpro Oy.

Närhi, K, Kokkonen, T. & Matthies, A–L. 2015. Asiakkaiden osallisuus ja työntekijöiden harkintavalta palvelujärjestelmässä. *Janus Sosiaalipolitiikan ja sosi-*

aalityön tutkimuksen aikakauslehti, 22(3). Saatavissa:

<https://journal.fi/janus/article/view/51212/15670> [viitattu 25.3.2018.]

Opetushallitus. 2016. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Saatavissa:

http://www.oph.fi/download/179349_varhaiskasvatussuunnitelman_perusteet_2016.pdf [viitattu 28.1.2018].

Peltoperä, K., Rönkä, A., Malinen, K. & Turja, L. 2016. Kasvatusyhteistyö vuo-rohoidossa: jännitteitä ja ratkaisumalleja. Teoksessa Teppo, U. & Malinen, K. (toim.) 2016. Osaamista vuorohoitoon. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkea-koulu, 129–147.

Rimpelä, M. 2013. Kasvatuskaaoksesta yhteiseen ymmärrykseen. Teoksessa Lämsä, A–L. (toim.) 2013. Verkosto vahvaksi. Toimiva vuoro vaikutus perheiden kanssa. Jyväskylä: PS – kustannus.

Saaranen–Kauppinen, A. & Puusniekka, A 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Saatavissa: <http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/index.html> [viitattu 5.5.2018].

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. 2017. Osallisuus. Saatavissa:

<https://thl.fi/fi/web/hyvinvointi-ja-terveyserot/eriarvoisuus/hyvinvointi/osallisuus> [viitattu 25.3.2018.]

Tikka, L. 2017. Vanhempien osallisuus varhaiskasvatuksessa. Keinoja osallisuuden vahvistamiseksi. Sosiaalialan opinnäytetyö. Helsinki. Metropolia ammattikorkeakoulu.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2004. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Turja, L. 2016. Lasten osallisuus varhaiskasvatuksessa. Teoksessa Hujala, E. & Turja, L. (toim.) 2016. Varhaiskasvatuksen käsikirja. 3. painos. Jyväskylä: PS – kustannus, 41–54.

Venninen, T., Leinonen, J., Rautavaara–Hämäläinen, M. & Purola, K. 2011. ”Lähes aina haettaessa sanotaan, että ihan ok päivä – mitä se lopulta tarkoittaa?” Lasten vanhempien ja henkilökunnan osallisuus pääkaupunkiseudun päiväkodeissa. Helsinki: Socca, pääkaupunkiseudun sosiaali-alan osaamiskeskus.

Hei!

Opiskelen Kaakkois–Suomen ammattikorkeakoulussa täydennyskoulutuksessa varhaiskasvatuksen opintoja. Opintoihini kuuluu opinnäytetyön tekeminen varhaiskasvatuksesta. Opinnäytetyöni aiheena on vanhempien osallistuminen ja osallisuus varhaiskasvatuksessa.

Opinnäytetyöni on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jossa kerään vanhempien mielipiteitä Webropol – internetkyselyllä. Kyselyssä vastaat nimettömänä monivalintakysymyksiin. Vastaajan henkilöllisyys ei selviä kyselyn missään kohdassa. Kyselyssä ei myöskään käy ilmi mihin lapsiryhmään oma lapsesi kuuluu. Tuloksia hyödynnetään vanhempien osallistumisen suunnittelussa ja toteutuksessa päiväkodissamme. Kysely on loistava mahdollisuus esittää toiveita ja antaa palautetta toiminnasta, jonka kautta haluat lapsesi varhaiskasvatukseen osallistua.

Jotta tulokset ovat mahdollisimman luotettavat ja että, niistä voidaan tehdä tulkintoja ja analysointeja, vastausprosentin tulisi olla mahdollisimman suuri. Kyselyyn vastaaminen vie vain muutaman minuutin, joten käythän vastaamassa! Jaan kyselyn tulokset myös teille vanhemmille, jotta näette, minkälaisia tuloksia antamistanne vastauksista syntyi.

Kyselyyn voi linkin kautta vastata kaksi kertaa, ja toivon sekä isien, että äitien vastauksia. Samasta perheestä kyselyyn voi vastata siis sekä isä, että äiti. Toki, voitte perheessä vastata kyselyyn myös yhdessä. Vastaamalla kyselyyn annat luvan tulosten käyttöön opinnäytetyössäni. Kysely on auki vanhemmille 22.3–6.4

<https://www.webpolsurveys.com/S/7EDFAD0C7616FB5F.par>

Kiitos!

Paattien lastentarhanopettaja Elina Kyllästinen

elina.kyllastinen@xxxxx.fi

Vanhempien osallistuminen varhaiskasvatuksessa

Taustatiedot

1. Vastaja *

1. äiti
2. isä
3. muu huoltaja

2. Käyttämäni palvelu *

1. päivähoito
2. vuoroahoito

Yhteistyö vanhempien kanssa

3. Toiveeni lapseni varhaiskasvatuksesta on otettu päiväkodin arjessa huomioon

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

4. Päiväkodin henkilökunta kohtelee minua vanhempana kunnioittavasti

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

5. Päiväkodin henkilökunta kuuntelee kasvatustietämyksiäni

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

6. Lasta päiväkotiin tuodessa minulla on riittävästi aikaa keskustella kasvatushenkilökunnan kanssa

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

7. Lasta päiväkodista hakiessa minulla on riittävästi aikaa keskustella kasvatushenkilökunnan kanssa

täysin samaa mieltä

jokseenkin samaa mieltä

jokseenkin eri mieltä

täysin eri mieltä

en osaa sanoa

Yhteistyön menetelmät

8. Varhaiskasvatuskeskusteluja on toimintakauden aika riittävästi

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

9. Hyviä keinoja osallistua varhaiskasvatukseen ovat/voisivat olla

(Voit rastittaa useamman vaihtoehdon)

- vanhempainilta

- perheiden ilta

- tuo äiti tai isä päiväkotiin –ilta

- vanhempainyhdistys

- vasu –keskustelu

palautteen antaminen kirjallisesti

palautteen antaminen suullisesti

sosiaalinen media (päiväkodin facebook –ryhmä, blogi,
sähköinen kasvunkansio jne.)

Muu, mikä?

10. Saan riittävästi tietoa päiväkodin toiminnasta

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

**11. Päiväkotijärjestää riittävästi toimintaa/tilaisuuksia joihin,
vanhemmat voivat osallistua**

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

Osallistuminen varhaiskasvatuksessa

12. Vanhempien osallistuminen lapsensa varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin on tärkeää

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

13. Saan osallistua riittävästi lapseni varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

14. Lapseni varhaiskasvatussuunnitelman laatiminen on tärkein keino osallistua varhaiskasvatukseen

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

Tutustuminen toisiin vanhempiin

15. Olen tutustunut riittävästi lapsiryhmän muihin vanhempiin

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

Palautteen antaminen

16. Kasvatushenkilökunnalle on helppo antaa palautetta varhaiskasvatuksesta

1. täysin samaa mieltä

2. jokseenkin samaa mieltä

3. jokseenkin eri mieltä

4. täysin eri mieltä

5. en osaa sanoa

17. Vapaa sana, jossa voit kommentoida kysymyksiä, kyselyn aihetta tai antaa palautetta
